ēks Čīlē meklē ...fantus

...ieklies no ieraģtā. Čīles sporta vadīt... ...audzījuši mani par galveno trenēt... ...jos piekomandējot par palīgiem. ...noskaņojums tādēļ nav diezcik ... Jaungada naktī Brazilijā, Sao Paulo ... ...rējiens pa ielām, piedaloties 1000 sportist... ...visas Dienvidamerikas. Pirmā ... ...etā ierindojās manis trenētie puiši. ...

Čīles sporta prese un ilustrētie žurnāli ... ...rvien ievieto J. Stendzenieka attēlus un d... ...ni garus rakstus. Aizsūtu divus attēlus ... ...Latvijas" lasītājiem.

Sanjjāgo, janvāra beigās.

E. Laipenieks.

ŠMITA VIENĪBA STOKHOLMĀ ZAUDE

Basketbola zibensturnīrā Stokholmā uzvarēj... ...okholmas LSB 1. vienība, finālā pieveic... ...R 2. vienību 21:20 (8:9). Uzvarētājos spē... ...ar Renešlācis, Raits, Janovskis, Saulīte u... ...runke, bet zaudētājos Šmits Klaiņš, Rit... ...elbergs, Liniņš un Grīvainis.

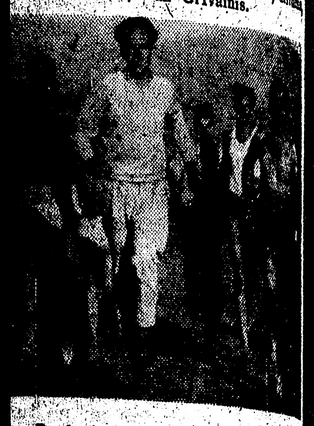

...n. Pa kreisi pirmais: trenētājs E. Lāp... Stendzenieks.

...u armijas pusvidējā svara meistaru ka... ...kā. Ļeggdiņu trenē bijušais Iru profesi... ...ais vidējā svara meistars Padī Roke... ...atvieši Anglijā rosīgi sacenšas arī ho... ...i. Hantingtonas „Staburaga" vienība ... ...ēja Bērdingheras „Ausekli" 5:3. Uzv... ...ājiem 4 vārtus guva Latvijas valsts iz... ...as spēlētājs Ed. Freimanis. Ziemeļ... ...meistarībā pēc pirmās kārtas ar ... ...ņā ir Brandfordas „Trimda". Dienvi... ...lijas meistarībā Londonas sporta klu... ...ārēja Midherstas nometnes vienību 8:1.

...atviešu elkstoņi J. Dancis un F. Ķēkaus... ...uši ļoti labas sekmes Slezvigas-Holšteīn... ...starsacīkstēs grieķu-romiešu cīņā. Vieg... ...ā Dancis 4 min. 30 sek. uzvarēja vāci... ...u un 4 min. Peterilu un finālā pēc rau... ...pieveica Luchtu. Pusvidējā svarā Ķēk... ...guva piecu uzvaras pret vāciešiem, Kēn... ...i, Čaharinu un Dinertu, bet finālā zaudēj... ...burgietim Richteram.

...ni Dalīņu „Latvju Sports" lasītāju bal... ...tālā saņemtā atziņusi par populārāko ... ...u sportistu trimdā. Dalīņš saņēmis 3... ...is, J. Stendzenieks 29, E. Kopeckis 11 ... ...skaistāko sportisti trimdā lasītāji ... ...peldēšanas rekordisti Tatjanu Pīlmi... ...vāca sportisti dosies 3 mēnešu studiju ... ...mā uz ASV. Braucienu izkārtojusi Virs... ...as Bādenes militārā pārvalde.

Krustvārdu mīkla

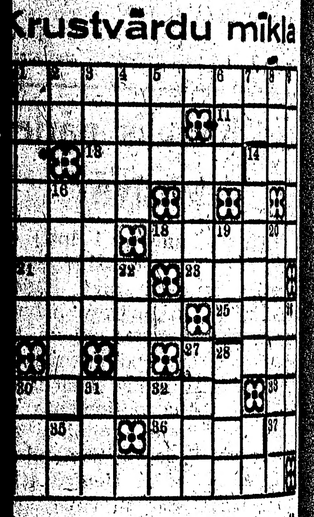

...meniski: 1. Atteikties no amata. ... ASV. 11. Vēlētu pārstāvju sapulce. ... ...sgentūras iniciāļi. 13. Zvēra kāja. ... ...ties. 15. Klaiņot. 17. Latviešu dzejnie... ...Latviešu sabiedrisks darbinieks. 21. Bī... ...rīkle. 23. Apstrādā. 24. Dabas skats. 25. ...ot ražu. 27. Dzīvnieki. 29. Vietnie... ...s. 31. Kumosi. 33. Apzīmējums mūzikā. ...nāt. 34. Mājlops. 36. Sievietes vārds. 37. ...nājums. 38. Vertikāls.

...eniski: 1. Aplecības. 2. Vietniekvārds. ...gas priekšpilsēta. 4. Nomāt. 5. Dauza. ...ga rakstura dzejolis. 7. Satikšmes vārds. ...ras. 9. Tuvs radinieks. 16. Vīriešu vārds. ...ASV armijas pasta iestāžu iniciāļi. ...ens. 22. Koki. 24. Tieksmes. 26. Pr... 27. Malas. 28. Igaunis. 30. Gērbt. ...ties. 32. Mīda. 35. Ķīmisks elements.

...TVIEŠU STUDENTU CEN... TRĀLĀ SAVIENĪBA

rīko

mantu loteriju

...cīgo latviešu studentu pa...

balstam.

...ze notiek 1949. g. 27. febr. Vircburg... Centrālā latviešu nometnē.

...oterejas biļetes cena DM 0,50. Gā... ...e laimesti: foto aparats, radio apa... ...vokas pulkstenis, vērtīgas grāmatas, ...urības priekšmeti. Laimestus varēs... ...emt sākot ar š. g. 5. martu Mēlle... ...8, Karlsruher Str. 70 pie L.S.C.S. ...mieciško lietu referenta, personīgi vai ...ūtot laimējušo loterejas biļeti pa ...u. Laimējušo ložu sarakstu izsludinās ...ešu trimdas presē.

...oterejas biļetes dabūjamas vietējās ...(100) ...entu biedrības.

L.S.C.S.

Dabūjama

PIEZĪMJU GRĀMATIŅA

...āsainu Ziemeļamerikas karti, cena DM ... PALIGS angļu, vācu, franču, spāņu u... ...aļu valodā (rotēts), cena DM 1,— A... ...devējiem atlaide. Izsūta arī uz pē... ...pieskaitot pasta izdevumus.

K. Linards, lī. Postfach (24) Lübeck.

SAVDABĪGIEM VĪRIEŠIEM

...iepazīties vīriešu psiholoģijā ...ējuse... ...ī-gadniece (neprecējusies). Rakstīt ar ...

...

LATVIA

Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabāce. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 20. (244)

Sestdien, 1949. g. 19. febr.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevēja: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Cullītis. Galvenais redaktors K. Rabāce (šobrīd dartā neatrodas); galv. redaktora vieta. M. Cullītis. Redaktori: L. Bērziņš, R. Kīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermann Str. 2 (tālr. 30).

Nodibināta ārpus IRO esošo tautiešu aprūpes nozare

24. februārī visās latviešu nometnēs notiks protesta sanāksmes

LĒMUMI UN ATZINUMI 4. LCP PIRMĀ SESIJĀ VALKĀ

Vienprātības un ciešas sadarbības garā 15. un 16. februārī Valkas latviešu nometnē notika jaunievēlētās 4. LCP pirmā sesija. Mūsu pārstāvji beidzot sapratuši, ka, tikai kopsolī trimdas ceļus staigājot, varam cerēt nākotnē sasniegt sprausto mērķus, un šoreiz tiešām visi svarīgākie lēmumi un atzinumi pieņemti vienprātīgi. Sesijas norise pierādīja, ka vienprātība garantē labākos panākumus darbā. Vēlēšanas risinājās raiti, un LCP locekļi abas sanāksmes dienas varēja lietderīgi izmantot kardinālo jautājumu vispusīgai iztirzāšanai.

Labāko gandarījumu un atzinību par veikto darbu saņēma visi līdzšinējie LCP prezidija un LCK locekļi. Pēc vienprātīga sesijas lēmuma viņi arī turpmāk kārtos mūsu trimdas dzīvi. Par LCP priekšsēdi ievēlēja J. Celmu, vicepriekšsēdi K. Lobi un sekretāru P. Greizi; par LCK priekšsēdi H. Klarku, par vicepriekšsēžiem J. Miezi, V. Lambergu un L. Rozentālu, J. Miezis reizē ir arī LCK delegācijas vadītājs angļu joslā, V. Lambergs informācijas un L. Rozentāls darba un administrātīvās nozares vadītājs. Izveidota jauna LCK nozare, kas pārzinās ārpus IRO aprūpes esošos tautiešus. Atbildīgo pienākumu uzticēja V. Skaistlaukam. Vairākus svarīgus jautājumus sesijā apsprieda slēgtā sēdē.

Sesiju atklājot, LCK priekšsēdis J. Celms uzsvēra, ka aizvadītajā posmā izveidojusies darba pieredze, bet reizē arī mūsu pārstāvju uzdevumi kļuvuši aizvien atbildīgāki un grūtāki. LCP tapšanas un izveidošanas laikā visus spārnoja domas par drīzu atgriešanos Latvijā, bet tad aizvien noteiktāk nobrieda pārliecība, ka ceļš uz dzimteni vēl var būt ļoti garš. 4. LCP būs jācīnās ar sairšanas pazīmēm, kas iestāsies nometnēs, tautiešiem izceļojot. Viens no galvenajiem uzdevumiem tādēļ ir saglabāt disciplīnu un organizatorisko vērienu.

Pēc pacilāti nodziedātas Latvijas himnes LCP locekļus sveica Valkas nometnes padomes priekšsēdis agronoms E. Šmits, nododot sirsnīgu latviešu dievpalīgu un reizē izsakot nometnes tautiešu vēlējumu — turpmākā darbā aizmirst partijas un nogrupējumus, bet lemt un rīkoties tā, lai saglabātu visus latviešus Latvijai. Vienprātību un labu saskaņu darbā novēlēja arī nometnes administrātors K. Ziemelis. Ar rakstu LCP apsveica Daugavas Vanagu pilnvarnieks un invalīdu pārstāvis Šlezvigā-Holšteinā A. Vanags, aicinot neaizmirst to, kas pagurušī ilgstošajā cīņā — invalīdus, slimos, vecos cilvēkus, daudzbērnu ģimenes un bāreņus.

ANGLIJĀ JAU 25.000 LATVIEŠU

LCP prezidija ziņojumu priekšsēdis J. Celms ietvēra nedaudzos teikumos. 3. LCP laikā prezidija darbība centrējusies sarunās par LNP izveidošanu. Ilgi glaidītā visu organizāciju apvienošanās pagājušā gadā notikusi, un tālākā darbā prezidijs aktīvi piedalījies visās LCK sēdēs.

LCK priekšsēdis H. Klarks par līdzšinējās darbības svarīgāko panākumu atzina DP nacionālo komiteju oficiālo atzīšanu. Apmeklējumā Anglijā LCK priekšsēdim bijusi iespēja vispusīgi informēties par turienes latviešu dzīves un darba apstākļiem, saņemt norādījumus no sūtņa K. Zariņa un savukārt sniegt sūtnim plašāku Vācijā esošo tautiešu dzīves raksturojumu un nostājas iztirzājumu. Sūtniecība Londonā izveidojusies par ārpus Vācijas dzīvojošo latviešu centru. Rezumējot vērojumus, H. Klarks atzina, ka tautieši Anglijā ir laimīgi par tikšanu prom no Vācijas, bet reizē jūtas vīlušies. Pārtikas un apgādes jautājumi, kaut arī Anglijā vēl pastāv preču racionēšana, tomēr samērā viegli atrisināmi. Apmierina arī izpelņa. Visi tomēr jūtas nonākuši strupceļā, jo nesaredz nākotnes perspektīvas, iespēju izkļūt no sākotnējā stāvokļa un avansēties darbā. H. Klarka vērtējumā Anglijā jau pulcējušies aptuveni 25.000 latviešu.

Tālāk H. Klarks ziņoja, ka, piedaloties visu trīs Baltijas valstu sūtņu apspriedē Londonā, viņš dzirdējis vienprātīgu spriedumu — Vācija jāatstāj, bet pēc iespējas jāpaliek Eiropā. Emigrējot tālāk, jāizvietojas vienkopus. Anglijā H. Klarks guvis iespaidu, ka asimilācijas draudi aizbraucējiem visur ir lieli, sevišķi jaunajai paaudzei, kas svešās malās apmeklēs skolas. No asimilācijas jaunatni varēs pasargāt tikai ļoti spēcīga vecāku ietekme. Vērojumi lielās politikas attīstībā ļaujot secināt, ka pašreizējais stāvoklis pasaulē nepaliks, bet straujas pārmaiņas neesot gaidāmas drīz.

NESASKAŅAS BEĻĢIJĀ

H. Klarka vērojumi Beļģijā atklāj pazīmes, kas var kļūt latviešiem bīstamas arī citās zemēs. 770 latviešu ogļraču Beļģijā nav pratuši atrast kopēju valodu, izveidot vienotu vadību un bieži pat viens otru apkaro. Šo nevienprātību izmanto mūsu ienaidnieki, pastiprinot savu propagandu, kuras rezultātā jau vairāk nekā 50 latviešu no Beļģijas repatriējušies.

Tālākā darbības pārskatā LCK priekšsēdis ar gandarījumu uzsvēra, ka informācijas nozare V. Lamberga vadībā beidzot sākusi rosīgu un plānveida darbu. LCK pūles panākt grozījumus algu atvilkumos palikušas bez sekmēm. Daudzie apmeklējumi štābos, memorandi un iesniegumi izdarīti ciešā sadarbībā ar igauņu un lietuviešu centrālajām komitejām.

Beidzot H. Klarks vispārējos vilcienos skicēja nākošās LCK darbības plānu. Joprojām nemitīgi jāpūlas panākt mums labvēlīgākus emigrācijas noteikumus. Baltijas valstu pārstāvji ierosinājuši, lai IRO no algu atvilkumu fondiem zināmas summas nodotu mūsu centrālo iestāžu ricībā. Amerikāņu joslā jāizkārto invalīdu pārskološana. Reizi par visām reizēm jānokārto skrīningu jautājums. Ir nesaprotami, ka brīdī, kad visa pasaule nostājas pret pieaugušo austrumu varmācību, vēl joprojām meklē ieganstus to cilvēku izstumšanai no IRO aprūpes, kas drosmīgi, kaut arī piespiesti, savā laikā cīnījās pret komūnismu.

Par Baltijas centrālās padomes un LCK angļu joslas delegācijas darbību plašu ziņojumu sniedza delegācijas vadītājs J. Miezis. Darba sagāde angļu joslā ievērojami grūtāka nekā amerikāņu, jo IRO un dažkārt arī angļu militārās iestādes, vēlēdamās pamudināt uz emigrāciju, darba meklēšanu neveicina. Labas izredzes ir darba un sardžu vienībās. Neizkārtota vēl ģimeņu novietošana darba vietu tuvumā. Izglītī-

(Beigas 2. lpp.)

Padomju repatriācijas komisijām jāatstāj ASV josla

Ģenerālis Klejs uzaicinājis padomju repatriācijas komisijas atstāt amerikāņu joslu līdz 1. martam. Rakstā, kas piesūtīts maršalam Sokolovskim, teikts, ka repatriantu skaits pēdējā gadā bijis pārāk niecīgs, lai attaisnotu īpašu komisiju pastāvēšanu. Attiecīgās funkcijas varēs veikt arī padomju militārā misija. Sokolovskis protestējis pret šo amerikāņu militārā gubernātora prasību, paskaidrodams, ka padomju repatriācijas komisiju darbību var izbeigt vienīgi kopīgs lēmums. Amerikāņu joslā turpmāk paliks vienīgi poļu repatriācijas komisijas. Dienvidslavi savu darbību izbeidza jau pagājušā mēnesī. BB, BBC

Baltijas valstu likteni nevar noklusēt

„DIE NEUE ZEITUNG" PAR LATVIJAS, IGAUNIJAS UN LIETUVAS BRĪVĪBU

Neatlaidīgie protesti un memorandi lielvalstu valdībām un UN, ar kuriem Baltijas trimdinieki apelējuši pie pasaules sirdsapziņas sīkstajā cīņā par savas brīvības atgūšanu, tāpat atsevišķu bijušo valstsvīru individuālās pūles un beidzot arī pašu baltiešu priekšzīmīgā stāja un politiskā nelokāmība pamazām visā pasaulē panākuši, to, ka sabiedriskā doma veltī Baltijas problēmām arvien vairāk uzmanības un tās simpatijas nosveras rupjās varmācības vajāto tautu pusē. Amerikāņu militārās valdības oficiālais lielais laikraksts „Die Neue Zeitung" ceturtdienas numurā veltījis plašu rakstu Latvijai, Lietuvai un Igaunijai, apzīmējot šīs valstis par totalitārās apspiešanas objektiem.

Laikraksts met skatu pagātnē un atgādina Lietuvas neatkarības proklamēšanu 1918. g. 16. februārī, kad daudzo politisko grūtību pārvarēšanai bijis viens vienīgs līdzeklis — atsaukšanās uz tautu pašnoteikšanās tiesībām. Tādā pašā stāvoklī bijusi arī Latvija un Igaunija, kas bijušas pārliecinātas, ka beidzot pienākusi viņu ilgotās brīvības atdzimšana. Lietuvieši, kas uzskatot sevi par vienu no vecākām tautām Eiropa, patiesi esot senu valsts tradīciju mantinieki kopš 13. g. s., un tikai pēc pirmā pasaules kara atguvuši starplaikā nolaupīto brīvību un neatkarību. Runājot par Igauniju, NZ īpaši uzsver, ka no starptautisko tiesību viedokļa ne bez nozīmes ir bijusi igauņu autonomija ar pašas izdotiem likumiem zviedru laikos un krievu virskundzības periodā. Laikraksts piebilst, ka paši boļševiki, pārņemot varu Krievijā, īpaši pasvītrojuši minoritāšu pašnoteikšanās tiesības.

Latvieši domājot savas nacionālās eksistences tiesības pierādītas jau 13. g. s. ar cīņām pret vācu ordeni. Taču geopolitiskie apstākļi neesot devuši iespējas priekšlaicīgai valsts dibināšanai, un latviešiem bijis atkārtoti jācīnās netikai ar vāciešiem, poļiem un krieviem, bet arī pret dāņiem un zviedriem, un tikai 1917. g. viņi apjautuši, ka pienācis īstais brīdis pašu valsts dibināšanai. Vienu gadu pēc tam 1918. g. 18. novembrī Rīgā proklamēta suverēnā Latvijas valsts, ko atzinušas visas pārējās valstis un kas uzņemta arī Tautu savienībā.

Tālāk amerikāņu laikraksts pievēršas Padomju Savienības nostājai, kas jaundzimušās Baltijas valstis mēģinājusi attēlot par „buržuāziku, pretrevolucionāru elementu perekli, ko radījis vācu imperiālisms". 1939. g. 23. augustā Maskavā parakstīts tā sauktais Molotova-Ribentropa neuzbrukšanas pakts, kuram pievienotajā slepenajā klauzulā sadalītas iespaidu sfairas. Ar to Baltijas valstu likteņi bijis apzīmogots, un Padomju Savienībai nebijis grūti sameklēt ieganstu šo zemju okupēšanai 1940. gadā.

Pieskaroties 1940./41. g. notikumiem Baltijas valstīs, NZ citē kādu neitrāla novērotāja — prof. Pēra Viselgrēna rakstu zviedru liberālajā laikrakstā „Dagens Nyheter": „Boļševiku propagandas apgalvojumus, ka

(Beigas 5. lpp.)

ANGĻI IZBŪVĒS MILZU ATOMU RŪPNĪCAS AUSTRĀLIJĀ

GIGANTISKS PAZEMES FABRIKU UN SPĒKSTACIJU PROJEKTS — AUSTRĀLIJAS ALPOS CELS 20 HIDROELEKTRISKO CENTRĀĻU — NO 200 MILJ. MĀRC. DARBU SĀKŠANAI JAU ATVĒLĒTI 50 MILJ.

Austrālijas valdība šīs nedēļas sākumā publicējusi pirmos materiālus par kādu gigantisku, ilgi nosēpumā turētu projektu. Kanberā oficiāli paziņots, ka Austrālijā visdrīzākā laikā sāks priekšdarbus milzīgu atomfabriku būvei pazemē. Austrālijas Alpos, nepilnus 200 km no galvaspilsētas, ciešā klinšu pamatā izspridzinās municijas fabrikas, pētījumu laboratorijas un hidroelektriskas centrāles. Tās atradīsies tik dziļi pazemē, ka līdz šim pazīstamās atombumbas jaunās rūpnīcas izpostīt nevarēs. 20 hidroelektrisko centrāļu jaudu izmantos galvenokārt atomenerģētiskās vajadzībām.

No Austrālijas aizsardzības ministra DŽ. Dedmena paziņojuma var secināt, ka Austrālijā ierīkos arī atombumbu ražošanu un ka Lielbritanija vismaz daļu savas atompētniecības pārceļ uz Austrāliju. Kopš vairākiem mēnešiem Kanberā un Melburnā jau uzturās ievērojamākais angļu atompētnieks profesors Markus Olifants. Tagad viņš paziņojis, ka uzņemsies gigantiskā būvprojekta „atomdaļas" vadību un pārceļsies no Birminghēmas universitātes uz pastāvīgu dzīvi Kanberā. Bez profesora Olifanta jau ilgāku laiku „noslēpumainā misijā" atrodās angļu valdības zinātniskās plānošanas daļas vadītājs sērs Henrijs Tizards. Kopā ar Austrālijas valdības locekļiem un dominiju pārstāvjiem šīs vasaras sākumā esot pieņemts lēmums par jauno projektu.

Pēc pašreizējiem aprēķiniem darbi turpināsies 25 gadus un izmaksās 200 milj. angļu mārciņu. No šīs summas 50 milj. atvēlēti tūlītējai hidroelektriskio centrāļu būvei. Tām izmantos visas derīgās Austrālijas Alpu upes.

Aizsardzības ministrs Dedmens vēl paskaidrojis, ka galvenais iemesls atomrūpnīcu iekārtošanai un municijas ražošanai pazemē Austrālijā esot bijis angļu valdības apsvērums, izvākt šīs militāri svarīgās rūpniecības nozares no viegli apdraudāmajām Anglijas salām. Projekts arī ļoti ievērojami celšot visu Austrālijas saimniecību un tās stratēģisko nozīmi. Jau otrā pasaules kara laikā pierādījies, ka Austrālija ir vienīgais arsenāls un apgādes centrs visai Klusā okeana telpai. Pēc Pērl Harboras ASV esot ieguldījusi ļoti lielus līdzekļus Austrālijas munīcijās rūpniecības un motoru fabriku iekārtošanai. Tagad Austrālija un Lielbritānija kopā ar citām dominijām esot izlēmušas amerikāņu pasākto darbu turpināt un paplašināt. „Austrālija nākamajos gados kļūs par britu impērijas arsenālu," teicis aizsardzības ministrs.

Jaunās spēkstacijas ietaupīšot arī milzīgus daudzumus ogļu, jo strāvu atomrūpniecībai lietošot tikai nakts stundās. Paredzēts ne vien kara gadījumā ražot atombumbas, bet projekts galvenokārt domāts pētījumiem praktiskai atomenerģijas izmantošanai.

NBC, DM

„Pravda" prasa Somijas valdības maiņu

TRUMENS SOLA ATLANTIKA PAKTA TEKSTU VĒL ŠONEDĒĻ

Prezidents Trumens ceturtdienas preses konferencē noraidīja apgalvojumus, ka ASV negribot uzņemties militāras saistības Atlantika pakta ietvaros. Prezidents atgādināja, ka nekas nav grozījies ASV ārpolitikā, kuras kurss pasludināts stājoties viņam amatā. Trumens arī pasvītroja, ka katrs vārds Ečesona ārpolitiskā deklarācijā joprojām ir spēkā un saista ASV.

Pirmdien Vašingtonā 5 Rietumeiropas valstu un Kanādas pārstāvji apspriedīsies ar ASV ārlietu ministru par Atlantika paktu. Trumens paziņoja, ka Ečesons jau šai nedēļā senāta ārlietu komisijai iesniegs pakta pilnu tekstu. Tajā stridīgais 5. § būšot pārveidots vispārēji parakstītājām valstīm pieņemamā veidā. Komisijas priekšsēdis senātors Konelijs izteicies, ka tūlīt pēc iepazīšanās ar Atlantika pakta formulējumu viņš to nosūtīs visām ieinteresētajām valstīm. Zīmīgi, ka Ečesons piektdien konferējis ar Itālijas un Turcijas sūtni.

Norvēģijas sociāldemokratu partijas kongresā ārlietu ministrs Lange teicis runu, kas galvenokārt bijusi veltīta Atlantika pakta problēmām. Konferencē piedalās visu Skandināvijas valstu un arī Anglijas strādnieku partijas pārstāvji.

Šveices raidītāji ziņo, ka Maskava sākusi jaunu spiedienu pret Somiju. „Pravda" ievadā uzbrūk Fagerholma valdībai un apgalvo, ka visā Somijā notikušas demonstrācijas pret pilsonisko valdību. Esot pēdējais laiks to nomainīt „tautas demokrātijai".

Maskavas radio uzbrūk Vidusjūras paktam, apzīmējot to Anglijas un Turcijas iecerēto politisko veidojumu par „jaunu diplomātisku ieņēmšanas ofensīvu pret Padomju Savienību".

Jaunie trimdas dzīves vadītāji

Pirmajā rindā no kreisās: informācijas noz. vad. V. Lambergs, LCK delegācijas vad. angļu joslā J. Miezis, LCK priekšsēdis H. Klarks, LCP pr-sēdis J. Celms, LCP vicepr-dis K. Lobe, LCK prezidija sekr. P. Greizis, LCK labklājības noz. vad. J. Lavenieks. Otrā rindā no kreisās: LCK saimniecības noz. vad. J. Niedra, revīzijas noz. vad. E. Liepiņš, LCK kancelejas priekšnieks J. Venners, izglītības noz. vad. angļu joslā A. Dravnieks, LCK izglītības noz. vad. I. Zubāns, ārpus IRO esošo tautiešu aprūpes vad. V. Skaistlauks, darba un administrātīvās noz. vad. L. Rozentāls un juridiskās noz. vad. M. Bērziņš

K. Puriņa uzņēmums

LATVIJA
LATVIEŠU LAIKRAKSTS
Nr. 20. (244) 1949. g. 19. februārī
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domās nav katrā ziņā redakcijas domas.

Sajūsma par Atlantika paktu vēl pāragra

LIKTENĪGAIS PROJEKTA 5. PANTS

Mazās Norvēģijas ātrā izšķiršanās un drosmīgā nostāja pret Padomju Savienības priekšlikumiem radījusi pasaulē zināmu sajūsmas vilni, kas licis ne vien privātiem vērtētājiem, bet arī žurnālistiem gavilēt skaļāk, nekā tas, varbūt, būtu bijis vajadzīgs. Vispārējā sajūsmā par stingro Norvēģijas stāju radīts iespaids, it kā Atlantijas pakts jau būtu gāligā veidā noorganizēts, ka mazās valstis jau būtu saņēmušas garantijas, ka jau būtu radīts varens valnis pret eventuālu komūnisma ekspansiju.

Nav noliedzams, ka Norvēģijas ārlietu ministra Langes sarunām Vašingtonā bijusi ievērojama politiska nozīme, bet, kad rūpīgāk pastudē to, kas noticis šais sarunās, un vēl vairāk dažādās pašu amerikāņu valstsvīru sarunās pirms un pēc tikšanās ar Langi, tad jāatzīst, ka vēl jānotiek ļoti radikāliem pagriezieniem, iekām varētu runāt par patiesi izšķirīgiem panākumiem.

Nevienam nav šaubu par to, ka gadījumā, ja Padomju Savienība patiesi gatavotos agresijai, tad tikai viens apstāklis vēl varētu piespiest šo milzu valsti savus nodomus grozīt. Ne Skandināvijas, ne citu Eiropas valstu apvienošanās vai griba pievienoties kādam paktam nespētu atbaidīt Maskavu no tās eventuālo plānu reālizēšanas. Vienīgais drauds, kas varētu likt Kremlim apdomāties, būtu nepārprotama skaidrība par to, ka katrs tālākas agresijas solis neglābjami izraisītu karu starp ASV un Padomju Savienību. Kad Norvēģijas ārlietu ministrs Lange Vašingtonā pieprasīja garantijas par konkrētu ASV palīdzību, tad viņš ar to arī nedomāja atbalstu ar ieroču vai citu materiālu sūtījumiem, bet gan solījumu tieši un aktīvi iejaukties karā, ja Norvēģijai uzbruktu. Lange atgriezies no Vašingtonas bez šiem solījumiem. Neviens vēl šobrīd nevar droši pateikt, vai ASV vispār kādam šādu solījumu dos. Runas par to, ka grozīs ASV satversmi, lai šādus solījumus varētu dot, katrā ziņā jāuzņem ar lielu piesardzību.

Lai skaidrāk saprastu, kāpēc Ačesons nav varējis dot Langem nekādus konkrētus solījumus, der atskatīties uz agrākām sarunām, kuru gaitā veidojusies doma par Atlantika paktu.

Līdzšinējos pakta projektos, par kuriem runāts Vašingtonā, allaž visvairāk diskutēts par 5. pantu, kas būtībā arī ir vissvarīgākais. Rietumeiropas valstu pārstāvji jau no sākta gala prasījuši, lai šai pantā ietver noteikumu, ka pakta signatārvalstis automātiski iestāsies karā pret katru, kas uzbruktu jebkurai citai pakta signatārvalstij. Agrākais ASV ārlietu ministra vietnieks Lovets, kas ievadīja sarunas par šo paktu, tomēr jau pirmajās apspriedēs paziņoja, ka tādu pantu nevar paktā iekļaut, jo tas runātu pretim ASV satversmei. Šī satversme strikti nosaka, ka katrā gadījumā karu pieteikt var tikai ar kongresa lēmumu. Pēc tam izstrādāja projektu, kurā 45. pants noteica, ka bruņota uzbrukuma gadījumā vienai no signatārvalstīm, pārējām pakta dalībniecēm būtu „jāsper militāri un citi soļi uzbrukuma atvairīšanai". Pēc ilgām apspriedēm Lovets atzina, ka arī tas būtu par daudz un vārda „un" vietā ierakstīja vārdiņu „vai". Saskaitot burtus, starpība ir ļoti niecīga, bet pēc būtības ir milzīga starpība starp „militāriem un citiem soļiem" un „militāriem vai citiem soļiem".

Jaunais ārlietu ministrs Ačesons pārņēma sarunu vadību šai stadijā. Pēc apspriedēm ar Kanādas, Anglijas, Francijas un Beneluksa valstu pārstāvjiem viņš vēlreiz apspriedās ar senāta ārlietu komisijas vadītājiem, demokratu Koneliju un republikāni Vandenbergu. Sarunas bija slepenas, bet to rezultāts kļuva zināms — Ačesons ierosināja no Atlantika pakta projekta piektā panta vispār svītrot vārdu „militāri", atstājot tikai teikumu, ka „uzbrukuma gadījumā pārējām valstīm jāsper soļi". Vašingtonas politiķu aprindās jau esot dzirdētas domas, ka „soļi" būtu viss — sākot ar diplomātisku attieksmju pārtraukšanu un beidzot ar ziņojumu UN.

Kā zināms, ziņojums UN vēl nevienu nav no uzbrukuma un kara briesmām pasargājis, un katram eiropietim ir skaidrs, ka Kremlis sev nerāpi nenobīsies no tā, ka par tā rīcību varētu ziņot UN. To atzīst arī daļa amerikāņu, un tāpēc pēdējās dienās ne viens vien laikraksts sāk vērsties pret Vašingtonas politiķiem, starp citu pārmetot tiem, ka tie neapdomīgi ievilinājuši Norvēģiju grūtā situācijā, iesākdami sarunas par šīs mazās valsts piedalīšanos Atlantika paktā, iekām pašiem ir skaidrs, ko īsti pakta parakstīšana var mazajiem signatāriem dot.

Starp citu, šo neapdomību jau agrāk uzsvēris Volters Lipmans, kas vairākkārt aicināja nepārsteigties ar Skandināvijas valstu aicināšanu uz sarunām, bet vispārējā sajūsmā par Norvēģijas apņēmību palika neuzklausīts.

Nav, protams, jādomā, ka lieta jau būtu bez cerībām. Sarunas turpinās, un vismaz amerikāņu presē — arī tai daļā, kas tagad kritizē valdības rīcību, valda vispārēja pārliecība, ka garantijas Eiropas valstīm būtu jādod un ka ar labu gribu šo garantiju jautājumu arī varētu atrisināt. Jāzina tikai, ka gaviles par to, it kā Atlantika pakts jau būtu nobriedusi lieta, un ka pretkomūnistiskais valnis no Nordkapa līdz Floridai jau būtu ascementēts, ir pāragras.

A. Lp.

LCP sesijas lēmumi un atzinumi

(Turpinājums no 1. lpp.)

bas laukā sarežģījumus radījusi skolu koncentrēšana. Pēc pārkārtojumiem gan kļūst dzirdamas arī labas atsauksmes. Pašpalīdzības fonda akciju sagrāvusi valūtas reforma. No 180 latviešu nometnēm ziedojumu vākšanā piedalās tikai ap 50. Plašākas pārrunas radīja jautājums par sabiedriskiem līdzekļiem, kas savā laikā izvesti uz Vāciju bet joprojām atrodas privātu personu rīcībā. Labklājības nozares vadītājs J. Lavenieks ziņoja, ka sociāliem papabalstiem no 1948. g. 1. janvāra līdz 21. jūnijam izmaksātas RM 128.660 un pēc valūtas reformas DM 17.761.

JAUNIE TRIMDAS DZĪVES VADĪTĀJI

Pēc mandātu komisijas ziņojuma vienprātīgi apstiprināja pilnvaras 26 jaunievēlētajiem LCP locekļiem. No Šlezvigas-Holšteinas (1. apgabala) ievēlēti St. Jaudzems, K. Lobe, R. Osis, T. Silkalns; Ziemeļreinas-Vestfāles (2. apg.) J. Celms; Hesenes (3 apg.) P. Greizis un V. Mateuss; Bavārijas (4. apg.) J. Lavenieks, H. Klarks, J. Turks, P. Starcs, J. Venners, V. Lambergs, E. Stipnieks, V. Voitkus un J. Poruks; franču joslas (5. apg.) L. Peičs; Austrijas (6. apg.) E. Freivalds; Virtembergas-Bādenes (7. apg.) K. Kalniņš, V. Skaistlauks un V. Janums; Lejassaksijas (9. apg.) R. Kukainis, A. Abakuks, V. Hazners, A. Krīpēns un A. Ozoliņš. Dānijā (8. apg.) vēlēšanas nav notikušas. Dānijas latviešu pilnvaroto pārstāvi A. Āboliņu sesijā pielaida bez balss tiesībām. Par novērotājiem bez balss tiesībām pielaida arī Baltijas sieviešu padomes priekšsēdi T. Erdmani-Endziņu un no pretestības kustības A. Endziņu. No jaunievēlētajiem LCP locekļiem sesijā nepiedalījās V. Janums, kas izbraucis uz Angliju, slimības kavēts J. Poruks un darba apstākļu dēļ K. Kalniņš.

Pēc apgabalu komiteju likvidēšanas turpmāk katrā apgabalā darbosies LCK pārstāvis. Par LCK pārstāvi 1. apgabalā ievēlēja St. Jaudzemu, 2. apg. A. Trapānu, 3. apg. P. Greizi, 4. apg. A. Šteinhardu, 5. apg. A. Dzirni, 6. apg. O. Siktaru, 7. apg. V. Skaistlauku un 9. apg. R. Kukaini. Par LCK juridiskās nozares vadītāju ievēlēja M. Bērziņu, saimniecības J. Niedru, labklājības J. Lavenieku, ārpus IRO esošo aprūpes nozares vadītāju V. Skaistlauku, revizijas E. Liepiņu, izglītības I. Zubānu un viņa vietnieku angļu joslā A. Dravnieku. Par Austrijas pārstāvi LCK E. Freivalda vietā, kas drīzumā izceļos uz ASV, ievēlēja O. Siktāru.

Ātri risinājās arī LCP pārstāvju izraudzīšana LNP. Ievēlēti: H. Klarks, K. Lobe, J. Lavenieks, V. Lambergs, J. Niedra, P. Greizis, J. Poruks, J. Turks, V. Hazners, T. Tērauds, E. Liepiņš un A. Dravnieks. Baltijas centrālā padomē vienprātīgi ievēlēja līdzšinējos J. Miezi un A. Trapānu, Kultūras fonda pārvaldē J. Poruku un J. Kadili, centrālajā vēlēšanu komisijā par priekšsēdi A. Skujskubri, par locekļiem K. Velmi, J. Leci, V. Pulciņu un J. Dāvi. Sesija konstatēja, ka augstākā sabiedriskā tiesa līdzšinējā sastāvā nav darbojusies, dažas lietas gaida izlemšanu jau vairākus gadus un pašreiz mūsu centrālās jestādes nezina, cik augstākās sabiedriskās tiesas locekļu, kas ievēlēti uz visu trimdas laiku, vēl pašreiz Vācijā atrodas. Tamdēļ ievēlēja jaunu sabiedrisko tiesu: angļu joslā K. Ozoliņu. A. Rumpēteri, J. Šmitu un J. Rasmani, bet amerikāņu joslā A. Skujskubri, J. Leci, V. Pulciņu un A. Malkinu. Ievēleja arī vairākus apgabalu sabiedrisko tiesu locekļus.

IZREDZES IZVEIDOT 3 LATVIEŠU CENTRUS ASV

Emigrācijas jautājumā arī šoreiz sesijā radās visplašākās pārrunas. Slēdzienus par turpmākām 'zredzēm var secināt vienīgi no vadītāju emigrācijas darbinieku izteicieniem, emigrācijas likumu projektiem, solījumiem un pasaules sabiedriskās

Atcerēsimies pulkvedi Kalpaku

Sestajā martā paiet 30 gadu, kopš kaujā pie Airītēm varoņa nāvē krita Latvijas bruņoto spēku pirmais komandieris pulkvedis Oskars Kalpaks. Laikā, kad esam zaudējuši tēvzemi un iziklīstam plašajā pasaulē, aicinu atzīmēt šī leģendārā latviešu varoņa trisdesmito nāves dienu ik katrā nometnē, lai no šī dzīvā spēka avota smeltos izturību un mācītos mīlēt tēvzemi, neprasot nekā sev, bet dodot visu Latvijai. Ja tā dzīvosim, tad būsim cienīgi savas tautas un lielās cīņas saimes locekļi, kuŗas svēts uzdevums — neļaut vairs ilgāk svešu kāju dimdonai un svešas valodas skaņām traucēt dižā pulkveža dusu tēvzemes smiltājā.

Pulkv. Arv. Krīpens.

domas noskaņojuma. Ar gandarījumu varēja konstatēt, ka LCK darbs ievirzījies konkrētāka plāksnē. LCP tomēr no jauna uzdeva LCK darīt visu iespējamo, lai turpmāk nešķirtu ģimenes un Vācijā nestrādātu vecos, darba nespējīgos, daudzbērnu un bezapgādnieku ģimenes. Šo centienu garā pēdējā laikā DP problēmu cenšas atrisināt arī IRO. Bet tie ir tikai ieteikumi un vēlējumi.

V. Lambergs LCP locekļus sīkāk iepazīstināja ar ASV jauno imigrācijas likumprojektu un sniedza pārskatu par praktiskām izceļošanas iespējām uz dažādām valstīm. Visi šie jautājumi jau vairākkārt presē apskatīti. Plašāk V. Lambergs referēja par O. Hellstroma solījumu sagādāt iebraukšanas atļaujas ASV 1500 ģimenēm. O. Hellstroms grib latviešus izvietot vienkopus 3 štatos. Projektēts Vašingtonas štatā izvietot 5000 baltiešu, otru centru radīt Floridas štatā un trešo Ņujorkas, Vašingtonas un Bostonas apkārtnē. LCK izstrādājusi savus priekšlikumus, kas aizsūtīti O. Hellstromam, baznīcu organizācijām un daudziem mācītājiem. Angļu militārās iestādes O. Hellstroma akcijai izrādīja pretestību, kuŗas pamatā, kā tagad noskaidrots, ir vienīgi formāli motīvi. O. Hellstroms solījies pēc atgriešanās ASV ne tikai rūpēties par paplašinātu latviešu iecelošanu, bet arī valdības aprindās, baznīcu un sabiedriskās organizācijās aktīvi iestāties par zaudēto tiesību atgūšanu latviešiem.

Tālāk V. Lambergs ziņoja, ka Austrālijas militārā misija Berlinē uz LCK pieprasījumu atbildējusi, ka pēc līgumā paredzēto 2 gadu nostrādāšanas izbraukšanai no Austrālijas šķēršļu nav, bet gan ir zināmi valūtas ierobežojumi un lieli transporta grūtumi.

VAI FRANCIJA ATKAL IZVIRZĪSIES EMIGRĀCIJAS PRIEKŠPLĀNĀ

A. Trapāns par emigrācijas jautājumu referēja angļu joslā gūto vērojumu skatījumā. No Anglijas uz Vāciju grib atgriezties aizvien vairāk latviešu. Sākoties Westward Ho akcijai, tika uzsvērts, ka tālākā emigrācija notiks no Vācijas. Tagad turpretim IRO apgalvo, ka Westward Ho akcija ir bijusi emigrācija un atgriešanos nepielaidīs. BCP pūlas panākt, lai varētu atgriezties tie, kuŗiem Vācijā ir vecāki. Uz jautājumu, vai no Anglijas nevar izceļot saviem līdzekļiem, ja IRO atsakās emigrāciju atbalstīt, saņemta atbilde, ka visi pielīdzināti angļiem.

Saņemti netieši norādījumi, ka Kanāda gatavo plašāku DP uzņemšanu, bet reizē arī mums nepatīkamas ziņas. Baltieši aizvien biežāk laužot darba līgumus, un iestādes rodoties nelabvēlīga nostāja.

Tikai 2.499 no paredzētajiem 50,000

„New York Times", kas no visiem lielajiem amerikāņu laikrakstiem visenerģiskāk aizstāvējis DP imigrācijas likuma grozīšanu, kādā ievadrakstā apgalvo, ka tagad esot kļuvis redzams, cik „satraucoši" līdzšinējais likums kavējis DP uzņemšanu ASV. No DP komisijas ziņojuma, kas nesen publicēts, esot redzams, ka pašreizējais likums ir „tikpat kā nereālizējams". No 50.000 DP, ko bijis paredzēts uzņemt ASV pirmajā gada centurksnī, līdz 1. janvārim faktiski ieradušies tikai 2.499. Iemesls esot pārāk sarežģītās formalitātes un tas, ka zināmām grupām piešķirtas priekšrocības. Laikraksts piebilst, ka likuma grozīšana esot jāveic vissteidzamākā kārtā.

NYT

Plašāk A. Trapāns referēja par vērojumiem Francijā. Viņa slēdziens: tiem, kas grib palikt Eiropā, ieteicams padomāt par braukšanu uz Franciju, vispirms lauksaimniekiem, kas nebaidās sūra darba. Sarunu rezultātā ar Francijas pārstāvjiem A. Trapāns guvis iespaidu, ka būtu iespējama latviešiem vēl labvēlīgāku iecelošanas noteikumu pieņemšana. Par Franciju uzskati tomēr dalās. Sūtnis K. Zariņš un it sevišķi sūtnis J. Feldmanis ieteic plašāk izceļot uz Franciju, bet sūtnis O. Grosvalds savukārt brīdina. Francija tomēr var kļūt izceļošanas zeme tiem tautiešiem, kas viena vai otra iemesla dēļ uz cituriem netiks.

Debatēs par emigrācijas jautājumu K. Lobe aicināja LCP locekļus lēmumos nevadīties no tā, ko vienas dienas skatījumā grib tautieši nometnēs, bet apzināties atbildību vēsture priekšā. „LCP uzdevums," savu uzskatu rezumēja K. Lobe, „ir rīkoties tā, lai saglabātu tautu Latvijai. Esmu pārliecināts, ka, paliekot pat kaujas laukā, tautu vairāk saglabās tēvu zemei, nekā pārvedot to pie tauku podiem tālās zemēs. Visiem tādēļ jāpaliek Eiropā!"

TIKAI REZOLŪCIJA...

Ļoti sveriģajā jautājumā par Vācijā palicēju tautiešu aprūpi no LCP locekļiem nedzirdēja konstruktīvus priekšlikumus, kas varētu ievirzīt jaunradītās nozares vadītāja V. Skaistlauka turpmāko darbu. Pēc referējumiem par baznīcu organizāciju un IRO projektētajām veco ļaužu, darba nespējīgo un slimo nometnēm LCP priekšsēdis J. Celms vairākkārt velti jautāja pēc priekšlikumiem. Pieņemt rezolūciju ir daudz vieglāk. Tā skan: Jācenšas panākt ģimeņu neskaldīta izceļošana, bet, ja tas izrādītos neiespējami, tad atzīst par pabalstāmu veco ļaužu nometņu iekārtošanu ASV baznīcu organizāciju apgādē un aizsardzībā. Jācer, ka LCK jautājumu kārtos ar kāpinātu aktivitāti, cenšoties panākt visu izvietošanu no Vācijas, tomēr iekalkulējot arī mums nevēlamāko varbūtību. LCK darbā jānāk talkā nometnēm. J. Lavenieks ziņoja, ka informāciju par veciem un darba nespējīgiem, kas pieprasīta jau kopš mēnešiem, no 180 nometnēm iesūtījušas tikai 22.

LCP budžetu 3 mēnešiem, līdz 31. martam, apstiprināja ar DM 61.000 ieņēmumos un izdevumos. Pēc LCK ziņām, uz 1949. g. 1. janvāri Vācijā ir 68.145 latvieši, no tiem 47.101 nodevas maksāt spējīgs. Izdevumos DM 5000 paredzēts LNP. Šai secībā pieņēma rezolūciju, lūdzot LNP pamudināt tajā ietilpstošās organizācijas piedalīties izdevumu segšanā un veicināt LCK nodevu iekasēšanu. Pēc rūpīga juridiskās komisijas darba plēnums pieņēma trimdas kopības noteikumus, kuŗus visā drīzumā izdos atsevišķā brošūrā.

No ierosinājumiem jāmin J. Turka priekšlikums sagatavot un visiem aizbraucējiem dot līdzi speciālas aptaujas lapas, kas, vēlāk atsūtītas atpakaļ Vācijā, dos LCK vispilnīgāko pārskatu par apstākļiem dažādās zemēs. Saziņā ar Baltijas valstu CK apspriedē pieņemto atzinumu, LCP nolēma Igaunijas valstsvētku dienā 24. februārī visās latviešu nometnēs rīkot sēru dievkalpojumus un protesta sanāksmes, lai vērstu visas pasaules uzmanību uz latviešu, lietuviešu un igauņu deportācijām, tā protestējot pret šo varas aktu.

Sesijas noslēgumā LCP priekšsēdis J. Celms ar gandarījumu varēja konstatēt, ka vienprātības sēkla gan sākusi dīgt, bet latviešu trimdas dzīves vadītājiem turpmāk jāķļūst vēl iecietīgākiem, lai darbs tautiešu gaitu atvieglošanai svešatnē sekmētos vēl labāk. Sevišķi sirsnīgi visi LCP locekļi pateicās Valkas nometnes tautiešiem, kuŗu viesmīlība šoreiz līdzinājās lutināšanai.

H. M.

Nometņu dzīve

PULKVEŽA KALPAKA bataljona 30 gadu atceres sarīkojumu Baltijas universitātes nometnē Pinebergā ievadīs saviesīgs vakars 5. martā kam nakošā dienā sekos svinīgs dievkalpojums un piemiņas akts ar koncertu. Kalpakieši var pieteikties līdz 1. martam E. Kreišmanim, Eggerstadt-Pinneberg, DP Camp, Bl. 8.

„LATVIJAS" REDAKCIJAS JAUNAIS TĀLRUŅA NUMURS IR GŪNZBURG 84 (līdz šim 50).

LABOJUMS: Mūsu š. g. 1. febr. numura ziņojumā par pēdējo iespēju apmainīt vecās reichsmarkas pret D-markām ieviesusies kļūda. Reichsmarku apmaiņošanas pēdējais termiņš bija 31. janvāris un ne 30. jūnijs.

BEVERONIJAS dibināšanas atceres vakars notiks 5. martā pl. 19 Gincburgā, Hotel „Hirsch", Marktplatz 18. Vēlams iepriekš pieteikties A. Bolšteinam „Latvijas" redakcijā, tālr. Günzburg 84.

1000 saiņu ar mantām tautiešiem Vācijā

LATVIJAS SARKANĀ KRUSTA BEĻĢIJĀ 3 DARBA GADI

Pārskirstot Latvijas Sarkanā Krusta Beļģijā priekšnieces Erikas Valteres oficiālo ziņojumu par šīs organizācijas trešo darbības gadu, ach duras lielais kluso darba darītāju skaits, kas ar lielu palaicīgliedzību nākuši talkā tik nozīmīga palīdzības uzdevuma veikšanā. Te sastopam Zelmas Jansones vārdu, kura bez atlīdzības strādājusi biroja darbu, tā lasām par Marisu Vētru, kura ieteikumam paklausot, LSKB sastādīja tautiešu sarakstus, kas no Beļģijas vēlas izceļot uz Kanādu. Un te oficiāl satiekamies ar senu paziņu no Rīgas, kas trimdas gados ātkāpies pagaisīs skatam — prof. Sinaiski, kuŗi Vācijas bēgļiem ziedojis pārtiku, apavus un drēbes. Te atrodam pateicības apliecinājumu sūtnim Dr. M. Valteram, kuŗa nopelns ir jauno saiņu nosūtīšanas veida noorganizēšana pēc tam, kad no Beļģijas lidzdēm ik sūtījumam bija jāizprasa īpaša licence. Un te atrodam novēlēto mācītāja K. Purgaiļa pašaizliedzības, kuŗai pateicoties, LSKB bija iespējams nosūtīt uz Ameriku to tautiešu sīkus personīgos datus, ieskaitot vajadzīgo drēbju numurus, kas dzīvo trūkumā Vācijā un Austrijā.

Kāds milzu darbs veikts, to liecina skaitļi — savāktas ziņas aptuveni par 20.000 personām, kas tagad atrodas savus labdarus un lielā skaitā pateicības vēstules par dāvanām no Amerikas. Kā tagad uzzinām, mācītājam Purgaļiem jāpateicas arī par tām 50 tonnām drēbju un kurpju, ko tagad izdala bēgļiem Vācijā. Līdz pag. gada 1. decembrim, 12 mēnešu laikā, par spīti grūtībām atļauju sūtīt, LSKB izdevies nogādāt Vācijā 7 mantu sūtījumus, kopā 110 kastes ar 1048 saiņiem. Bez tam, lai dotu iespēju tautiešiem turpināt dāvanu sūtīšanu uz Vāciju arī pēc jaunajām muitas un licenču ierobežojumiem, ar sūtņa Dr. M. Valtera gādību LSKB varējis noorganizēt šo saiņu pasūtināšanu Šveicē. Tā gada laikā pārsūtītas mantas par 90.000 Šveices frankiem.

Paša LSKB līdzekļi ir visai ierobežoti. Nelielus ienākumus dod Vācijas latviešu daiļamatnieku darbu pārdošana Beļģijas tautiešiem, tāpat veidā atbalstot vispirms paļus daiļamatniekus. Arī latviešu laikrakstu un grāmatu pārstāvība, ko uzņēmies LSKB, dod nelielu atlikumu, un 30 dolaru ziedojusi Latviešu palīdzības apvienība Ņujorkā. Taču tie ziedojumi, kas līdz šim nākuši no tautiešiem viņpus okeāna, samazinājušies gandrīz proporcionāli tam, kā pieaudzis iecelojušo skaits Amerikā. Turienes tautiešu rūpes tagad dalās pleder iebraucējiem.

LSKB sabiedriskā rosība īpaši pieaugusi, pieaugot latviešu skaitam Beļģijā. Tagad Beļģijā ir vairāk par 100 latviešu. Nodibināta arī latviešu kartotēka, un blakus tiešajam palīdzības darbam LSKB piedalījies bēnu sagaidīšanā, kas ieradās Beļģijā atpūsties. Rīkoti valsts svētku akti, referātu vakari, Ziemsvētku egles u.c. Lai samazinātu izdevumus, LSKB tagad pārcēlies uz citām, lētākām telpām. Šī iemesla LSKB pagaidām arī nealgo nevienu darbinieku, bet Ērika Valtere veic visu darbu viena pati.

K.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Jānis Sudrabiņš, Grosenbrode

KĀDAS APTAUJAS REZULTĀTI

Maza aptauja ar tautiešiem par to, kādai jābūt labai grāmatai un kuŗas no tām likt ceļa somā, devusi šādus rezultātus: vieni domā, ka pirmā grāmatu — mūsu kultūras ierosi — nevajadzētu vērsties ar pārāk lielu bardzību, kā tas dažkārt novērots, īpaši jaunos autorus vērtējot. Citi pārliecināti, ka latviešu grāmata orientēta pārāk vienpusīgi — esot gan daudz daiļdarbu, bet trūkstot politisku un ideoloģiski-filozofisku sacerējumu. Abas intervētās grupas tomēr ir vienis prātis par to grāmatu izvēli, kas ņemama līdzi ceļā uz aizsūtāmo zemēm; tās ir: Skalbes pasakas, Raiņa Daugava, Kaudzīšu Mārnieku laiki, Blaumaņa novele, Akurātera Kalpa zēna vasara, Jaunsudrabiņa Aija, Atbalss, Ziema un Ūdeņi, Brigaderes Dievs, daba, darbs, Skarbos vējos, Akmens sprostā, Grīna Dvēseļu putenis, Virzas Straumēni, Bārdas Zemes dēls un Dziesmas un lūgšanas dzīvības kokam, Veselas tetiksmas, Ziverta drāmas, Lazdas Tālais dārzs, Egļīša Uz vairoga, Lejmanes Vilkaču mantiniece un Strēlertes Mēness upe. Bez tam vārdnīcas, tāpat Kaminska un Liepiņa Latvijas skatu albumi, bet bērniem latviešu skolas grāmatas.

Aptaujā ierosināta arī doma, ka grāmatu izdošanu varētu pārraudzīt un koordinēt Latviešu preses biedrība, saziņā ar mūsu labākajiem literātūras kritiķiem.

1000 saiņu ar mantām tautiešiem Vācijā

LATVIJAS SARKANĀ KRUSTA BELĢIJĀ 3 DARBA GADI

Pāršķirstot Latvijas Sarkanā Krusta Beļģijā priekšnieces Erikas Valtere oficiālo ziņojumu par šīs organizācijas trešo darbības gadu, ecam dur..e lielais kluso darba darītājs ir kāda, kas ar ļoti pašaizliedzību nav ļāvusi tālkā tik nozīmīga palīdzības izdevuma veikšanā. Te sastopam Zelmas Jansones vārdu, kura bez atpūtas strādājusi biroja darbu, tāpat kā par Marisu Vētru, kura ietaupīja paklausot, LSKB sastādītos tautiešu sarakstus, kas no Beļģijas sāka iecelot uz Kanādu. Un te atkal satiekamies ar senu pazīnu, to Helgu, kas trimdas gados šķita pazudis skatam — prof Sinaiski, kurš Vācijas bēgļiem ziedojis pārtikas pavasu un drēbes. Te atrodam pateicības apliecinājumu sūtīt Dr. Valteram, kura nopelns ir jaunu tautiešu nosūtīšanas veida noorganizēšana pēc tam, kad no Beļģijas tautiešiem ik sūtījumam bija jāizprasa īpaša atļauja. Un te atrodam novērtēja K. Purgaiļa pašaizliedzību, kurai pateicoties, LSKB bija iespēja nosūtīt uz Ameriku to tautiešu personīgos datus, ieskaitot vēlamo drēbju numurus, kas dzīvo trimdā Vācijā un Austrijā.

Kāds milzu darbs veikts, to liecina cipari — savāktas ziņas aptuveni par 5.000 personām, kas tagad atrodas labdaru un lielā skaitā pieteicības vēstules par dāvanām no Amerikas. Kā tagad uzzinām, cietējam Purgaļiem jāpateicas arī par tām 80 tonnām drēbju un kurpju, kas tagad izdala bēgļiem Vācijā. Līdz gada 1. decembrim, 12 mēnešos, spiti grūtībām atļauju sūtīt LSKB izdevies nogādāt Vācijā 1 sūtījumus, kopā 110 kastes ar saņiem. Bez tam, lai dotu pēju tautiešiem turpināt dāvanu uz Vāciju arī pēc jaunajiem tiesu un licenču ierobežojumiem, ar sūtņa Dr. M. Valtera LSKB varējis noorganizēt labu pasūtināšanu Šveicē. Tā gada pārsūtītas mantas par 96.000 šas frankiem.

Kopš LSKB līdzekļi ir visai ierobežoti. Neliešus ienākumus dod Vidzemes latviešu daiļamatnieku darbu pārdošana Beļģijas tautiešiem, tādā atbalstot vispirms pašus daiļamatniekus. Arī latviešu laikrakstu un grāmatu pārstāvība, ko uzņēmies LSKB, dod nelielu atlikumu, un šo līdzekļu ziedojusi Latviešu palīdzības komiteja Nujorkā. Taču tie ziedoti, kas līdz šim nākuši no tautiešiem viņpus okeāna, samazinājušies diezgan proporcionāli tam, kā pieaugušo ieceļotāju skaits Amerikā. Tuvo tautiešu rūpes tagad dabūjot uzņemties iebraucējiem.

LSKB sabiedriskā rosība īpaši pieaugusi, pieaugot latviešu skaitam Beļģijā. Tagad Beļģijā ir vairāk par 1000 latviešu. Nodibināta arī latviešu draudze un blakus tiešajam palīdzības darbam LSKB piedalījies bēgļu apgaidīšanā, kas ieradās Beļģijā pa dzelzceļiem. Rīkoti valsts svētku aktu, Mātes vakari, Ziemsvētku eglītes. Lai samazinātu izdevumus, LSKB tagad pārcēlies uz citām, lētākām telpām. Šī iemesla LSKB pagaidām arī nealgo nevienu darbinieci, bet Erika Valtere veic visus darbus pati.

K.

VĒSTULES REDAKCIJAI

...s Sudrabiņš, Grosenbrodē

...AS APTAUJAS REZULTĀTI

...a aptauja ar tautiešiem par to, ...jābūt labai grāmatai un kā...o tām likt ceļa somā, devusi šā...ezultātus: vieni domā, ka 'prest...atu — mūsu kultūras ierocī — ...adzētu vērsties ar pārāk lielu ...bu, kā tas dažkārt novērots ...jumos autorus vērtējot. Citi ...ināti, ka latviešu grāmata ...ja pārāk vienpusīgi — esot ...laudz daiļdarbu, bet trūkstot ...ku un ideoloģiski-filozofisku ...jumu. Abas intervētās grupas ir vienīs prātis par to grāmatu, kas nemama līdzi ceļā uz ...s zemēm; tās ir: Skalbes pa...Raiņa Daugava, Kaudzīšu ...eku laiki, Blaumaņa novele, ...ēra Kalpa zēna vasara, Jaun...ņa Aija, Atbalss, Ziema un ...Brīgaderes Dievs, daba, darbs, ...vējos, Akmens sprostā, Gri...eļu putenis, Virzas Straumē...das Zemes dēls un Dziesmas ...anas dzīvības kokam, Vesē...mas, Ziverta drāmas, Lazdas ...dārzs, Eglīša Uz vairoga, Lel...Vilkaču mantiniece un Strē...Mēness upe. Bez tam vārdi...et Kaminska un Liepiņa La...katu albumi, bet bērniem lat...kolas grāmatas.

...ijā ierosināta arī doma, ka ...izdošanu varētu pārraudzīt ...rdināt Latviešu preses biedrī...ņā ar mūsu labākajiem lī...s kritiķiem.

Inspektors nāk...

MĒRBEKIEŠI SAGATAVOJUŠI JAUNAS LUGAS

No Mērbekas latviešu teātŗa saimes tikai divi ir sataisījušies ceļam uz pasaules malu. Tie ir Viliberts Štāls un Juris Zaļkalns, kas ar savām ģimenēm jau atrodas Paderbornā un gaida ceļa vēju uz Austrāliju. Pārējie grib vēl turēties Vācijā, kamēr vien viņu darbam būs skatītāji. Mainījis rezidenci, bet ne nosaukumu, pie kā tik labi pierasts, teātris pošas atkal ceļojumam pa britu joslu ar divām lugām.

Pirmā ir angļu rakstnieka Dž. B. Pristlija drāma „Inspektors nāk" — moderna stila sacerējums ar vairākiem elementiem, kas stipri intrigē. Kādus īstenus, reālistiski noskaņotus angļu pilsoņus no viņu labās un prātīgās omas iztraucē kāds . . . Bet tā kā autors mīl miklainību un noslēpumainību, tad pie lugas šeit labāk nekavēties. Idejiskā ziņā autors stāv tuvu tiem noskaņojumiem un mācībām, kas tagad vada Lielbritanijas valsts kuģi. Lugas pamata doma: cilvēkiem vajadzētu just kopēju vainu un atbildību par visu, — arī par vislaunāko — kas notiek pasaulē. Šis teicamās pamācības sludinātājs, kā šķiet, nepazīst moderno pasaules jaunumu tik būtiskā izskatā, kādā to vērot bijusi nelaime mums, tomēr viņa klauvējiens pie sabiedrības sirdsapziņas nebūt nav gaŗlaicīgs vai novecojies Gluži otrādi: autora tezes neatlaidība un sevišķi spraigais sižeta risinājums nejauj skatītāja uzmanībai atslābt ne mirkli.

Otra luga stāv pavisam tālu no mūsu dienu skarbuma un smaguma. Tā paliek tīras aistētikas novadā un runā par to, kas cilvēkā daudz stabilāks nekā morāle un sirdsapziņa — par cilvēka dabas smiekligajām vājībām, par dedzīgām jaunām sirdīm, kas cieš mīlas sāpes, naudas klizmas un bailes no tēviem, kas ir skopi un būtu pavisam neciešami, ja tie — par laimi — nebūtu tik stulbi, ka viņus izdodas piekrāpt. Runa ir par Molièra lielisko farsu „Skapēna nedarbi", ģeniālā autora pēdējo sacerējumu, kūr visa viņa prasme veidot raksturus, situācijas, intrigu un dialogu sasniedz pilnību un komiskā substance koncentrēta kā biezs balzāms.

Pristlija lugai paredzēta pirmizrāde Blomburgā 24. februārī, bet „Skapēna nedarbiem" — 6. martā.

R.

Posieties rakstnieku un preses svētkiem Vircburgā

Ap 500 cilvēku varēs piedalīties preses biedrības rīkotā vakarā, kas notiks Vircburgā 12. martā, pēc rakstnieku pēcpusdienas. Rakstnieki savus darbus lasīs lielajā Vircburgas manēžā, bet vakars pēc tam notiks divās kopā salaistās zālēs, ko dekorēs Pēteris Rožlapa. Citu nometņu iemītniekiem, kas vēlētos piedalīties šais sarīkojumos, ieteicams laikus izšķirties un paziņot rīkotāju komisijas vadītājam Ģirtam Salnam Vircburgā, vai tiem vajadzīgas arī pārnakšņošanas iespējas.

Pēteris Aigars

ZINTINIEKAM

Jau jūrā aizskrējušas pavasara strāvas,
Stāv saule launagā briest vārpās desmits grauds.
Ne draugu uzalavas, ne vienaldzīgo žāvas,
Lai zirgam spārnotam vairs soļus nesatrauc!

Viņš zinās nemaldīgs, kurp aizved dailes ceļi,
Cik tikums zemsirdīgs vai netikums ir svēts.
Ko dzīvie krustā sit, to neizdzēsīs veļi,
Tas gadu simteņiem par balvu izredzēts.

Pat dienas saulainās ja tumsonības ņemtas,
Un ausmas spožumā jau blāzmo vakars sārts,
Tad tu no vājībām, kas mūsu mokās lemtas,
Ņem pašu skaudrāko, kam mīlestība vārds.

Lai līkļi pukojas un nelgas kliedz kā pāvi,
Pie viņa skurbuma tu skūpstu saldmi jauc,
Jo Venus vienīgā veic karalieni — nāvi,
Kas slāpju iesvaidīts, to lielas alkas sauc.

Kaut jūrā aizskrējušas pavasara strāvas,
Un tīrums dzeltē jau un dārzos augļi briest,
Tu paliec nomodā kā karavīrs pie šķivas,
Lai uguns dievīgā mums templī nenodziest.

JĀNIM SARMAM 65 MŪŽA GADI

Atmodas laikmeta rakstnieku un ideoloģu iemūžinātājs stāstā — Jānis Sarma 21. februārī atskatās uz 65 mūža, 35 paidagoģa un 20 rakstniecības gadiem. Latvijā viņš — īstā vārdā Jānis Kalniņš — bija vairāk

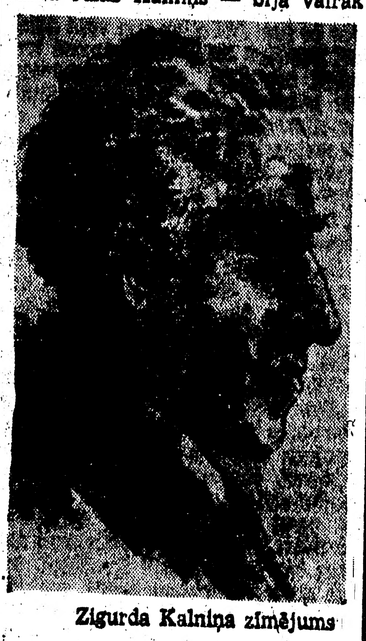

Zigurda Kalniņa zīmējums

pazīstams gleznotājā, pagūdams sarīkot četras patstāvīgas un piedalīdamies ap 30 vispārējās gleznu izstādēs. To, ka viņš rakstniecībai jau 20 gadus dod savu artavu ar Jāņa Sarmas vārdu, līdz šim bieži nav zinājuši pat viņa tuvākie darba biedri. J. Sarmam nav sava stāstu krājuma, bet ar viņa periodikā izkaisīto darbu izdošanu atsevišķā grāmatā būtu aizpildīts robs īpaši mūsu jaunatnes literatūrā, kur trūkst vēsturiskā stāsta par atsevišķo laikmetu latviešu sabiedrisko darbinieku un rakstnieku dzīvi un centieniem. Sevišķu vērību autors veltījis atmodas laikmeta darbinieku dzīvei.

Jānis Kalniņš-Sarma dzimis 1884. g. 21. februārī Bauskas apr. Vecsaules pag. Ieguvis tautskolotāja tiesības, viņš blakus audzinātāja darbam nodevies zīmēšanas un gleznieciības studijām un, sākot ar Latvijas nodibināšanu, nepārtraukti strādājis ģimnazijās par mākslas vēstures, zīmēšanas, Latvijas vēstures un latviešu literatūras skolotāju. J. Sarma daudz laika ziedojis Latvijas vēstures un literatūras studijām, kur arī radis ierosmi atmodas laika darbinieku notēlošanai stāstā. Viņa pirmais literārais darbs — vēsturiskā novele „Spinoza", iespiests 1929. g. žurnālā „Domas". Tam seko citi stāsti dažādos Latvijas un tagad trimdas izdevumos. J. Kalniņš-Sarma rakstītājs arī recenzijas un apceres par mākslas un paidagoģijas jautājumiem. Pašreiz viņš vada trimdas dzīvi Vācijas franču joslā Ebenvelleras ciemā, strādājot tur latviešu ģimnazijā par Latvijas vēstures un latviešu literatūras skolotāju.

T. Sīlis

Studiju iespējas Austrālijā

Tie tautieši, kuŗu studijas Latvijā pārtrauca karš, un visi citi, kam prāts nesas uz akadēmisku izglītību, steidz to pabeigt Vācijā, vadīdamies no pareizā apsvēruma, ka laikam gan nekur citur pasaulē tas nebūs vairs pagūstams dārdzības un laika trūkuma dēļ. Jo patīkama tādēļ ir mierinātāja ziņa no Austrālijas, ka studijas iespējams turpināt arī turienes universitātēs.

Kāda cita informācija vēsti, ka ārzemju studenti var turpināt studijas Austrālijas universitātēs bez īpašiem pārbaudījumiem, bet tādi ir vajadzīgi ģimnaziju abitūrientiem. Nopelnīt līdzekļus vienam studiju gadam spējot itin viegli jebkuŗš students, kas vasaras brīvlaikā iesaistās algotā darbā.

LLV/PB

Latviešu inženieŗu apvienība ārzemēs apvieno pavisam 215 inženieŗu un tehniķu amerikāņu joslā, kuŗā pastāv 9 kopas, un 180 biedru no 11 kopām britu joslā, pavisam 395 biedrus. LIAA nupat laidusi klajā sava biļetena 2./3. dubultnumuru.

Luds Dovidēns

NESAPRASTAIS CILVĒKS

(Beigas)

Trīs dienas viņu tā mocījuši un visu laiku rakstījuši uz papīra. Vēlāk atkal aizveduši turp, kur daudz šauj, un naktī likuši skriet. Daudz vīru valdības drānās bēguši, daudzi krituši. Bet viņš, kā bijis pavēlēts, skrējis un skrējis, līdz izausis rīts. Ieraudzījis ūdeni un cilvēkus citādās drānās (viņš norādīja uz vachtmistra uzpleci). Tad cilvēki viņu aizturējuši. Cilvēki citādās drānās. Runājuši kaut kādā valodā, kaut ko jautājuši.

Bet visapkārt šāvuši, tā kā viņa acīs kritušas zvaigznes no debesīm. Naktī viņš redzējis zilas, dzeltenas, zaļas ugunis. Un tad šie svešie cilvēki viņu atkal situši, gan tad, kad viņš gājis uz priekšu, gan tad, kad atsēdies zemē un baidījies pakustēt.

„Vai tu, bordina, mani nesitīsi?" viņš klusi jautāja vachtmistram Betleram. „Ak, nesitīsi — tie ļoti labi cilvēki, kas nesitīs," viņš priecājās, izdzirdis vachtmistra atbildi.

Ejot pie motocikla, vachtmistru apturēja gūsteknis un jautāja, vai nevarot viņam pasacīt vēl vienu lietu.

„Kāpēc cilvēki tik daudz šauj?" viņš pēc mirkļa jautāja, kad visi klusēja. „Puch, puch, puch, dienu un nakti. Kāpēc, bordina, kāpēc?"

Kad vachtmistrs pārtulkoja gūstekņa jautājumu, visi izbrīnā saskatījās. Patiešām, kamdēļ gan cilvēki nejautā: „kāpēc tik daudz šaut?"

Dārznieks Raugale lūdza viņam atbildēt:

„Cilvēkiem daudz šauteņu un maz prāta."

Gūsteknis divaini pasmaidīja.

„Nezinu, nezinu, kāpēc," viņš vaimanāja, vai nu saņēmis no vachtmistra nepareizu atbildi, vai arī aiz žēlabām, ka cilvēkiem maz prāta.

Vakarā gūsteknis Sergejs Džabal Kala vairākkārt piesardzīgi nometās uz viena ceļa un ilgi vēroja pie vārtiem zemē iespiestās tulka motocikla riepu pēdas.

*

Reiz gūsteknis neatgriezās visu dienu. Dārznieks vairākkārt izgāja viņam pretim šaurajā priekšpilsētas ielīņā. Pajautājot komandantūras virsējai, viņam mācās virsū niknums. Virsēja Brigita bija piesolījusies reizi nedēļā aizvest gūstekni pie štāba tulka Betlera, jo tas gribēja pamācīties kazachu valodu, bet nabaga mangolim būtu izdevība parunāties dzimtajā valodā.

Gūsteknis bija piekēries tulkam; stāstīja viņam par stepju naktīm, par aitu ganīšanu. Uzmudināts uzdziedāja paklusā, stiepti „baisi ilgu pilnas klajumu dziesmas, piemiedzis acis, siranīgs kā bērns.

Tulks skaidroja, ka vācu karapulki ieslēgti Kazachstanā, atbrīvošot aitas un kazachus. Gūsteknis tikai šūpoja galvu, un nevarēja ziņāt — vai viņš tam tic, vai arī nožēloja cilvēkus, kuŗi daudz šauj... Reiz viņš pēkšņi pacēla acis un negaidot iejautājās:

„Kāpēc krievi un vācieši daudz šauj un daudz sit?"

„Karš," tikai šo vienu vienīgo vārdu atrada tulks, vachtmistrs, Vācijas universitātes docents.

Daudzreiz gūsteknis viena pats atgriezās pa šaurajām priekšpilsētas ielīņām, bet šoreiz bija lietainas dienas vakara nokrēsla — Sergejs Džabal Kala bija pazudis. Laikam būs devis kājām vaļu.

Dārznieks, apsvērdams, cik viņam maksās nometnes komandanta piekukuļošana, nosprieda, ka būs jādara tā, kā jau daudzi darījuši: jāuzraksta raksts, ka gūsteknis nodots atpakaļ nometnē, bet pēc tam — ka miris.

Kad lietus bija mazliet aprimis; dārznieks, uzmetis uz pleciem mēteli, nolēma aiziet pie štāba tulka.

Dažus kvartālus tālāk, priekšpilsētas vasarnīcā, viss bija klusu. Mazā, baltā vasarnīca zaļajiem logiem mirka lietū kā vālodze, pasīpsnas zem kļavām, dzelzs žogu iekļauta. Pret dzelzs vārtiem pilīkšķēja lietus, čabēja koku lapas. Tad vasarnīcas otrā pusē, pie mazajiem koka vārtiņiem, kaut kas sakustējās. Uzrāvis sērkociņu, viņš ieraudzīja zemē pie vārtiņiem cilvēku, kas sēdēja pavilcis kājas zem sevis. Galva bija kaila, melnās sprogas spīdēja lietū, bet cilvēks sēdēja kā nedzīvs. No zābakiem pat tumsā viņš pazina Sergeju, kuŗš, izdzirdis saimnieka balsi, pacēla svārku atlokos paslēpto seju.

Viegli sakustējies, viņš ar pirkstu norādīja uz vasarnīcas mazajām durvīm, un, šūpodams galvu, vienā gabalā atkārtoja:

„Netūū bordina, netūū bordina."

Blakus vasarnīcā dārznieks uzzināja, ka štāba tulks Betlers aizcelts uz austrumiem. Tulka vasarnīca noslēgta, stāstīja kaimiņu mājas saimnieks nezpratnē, kāpēc jau no agras pusdienas pie vārtiem sēd kāds cilvēks.

Dārznieks paņēma aiz rokas un veda mājup līdz ādai izlijušo Sergeju Džabal Kalu, kuŗš, tikko vilkdams kājas, kaut ko stāstīja savam saimniekam un naktij. Stāstīja aukstumā klabošiem zobiem, tomēr dārznieks nesaprata. Viņš pat nodomāja: vai vispār kāds spēj šo cilvēku saprast?

Nesaprata, kā nesaprot tos daudzos miljonus, kas atrauti no sava pavarda, no savām tēvu tekām, no savas debess.

No lietuvju valodas tulkojis
Emīls Skujenieks

Jauns vērtīgs izdevums

Līdzekļi nupat iznācis Latviešu preses biedrības britu joslas kopas biļetena „Brīvais Vārds" pirmais numurs rotācijas tehnikā uz 12 lappusēm. Jaunā izdevuma redakcija tajā sakopojusi materiālus, kas kalpo gan žurnālistikas iesācējiem, gan sniedz vērtīgu informāciju arī iespiestā vārda veterāniem. Biļetena redaktore Olģerta Liepiņš ievadā norāda, ka izdevums kalpos preses darbinieku profesionālo jautājumu iztirzāšanai un aroda izglītībai, bet reizē arī nekad nepamatīs nekoptu latviešu brīvības domu.

Ērika Raistere sniedz iesācējiem koncentrētu žurnālistikas ābeci, īpaši aplūkodama pieeju aprakstāmai vielai un pašu rakstīšanas tehniku, kā arī normālās redakciju prasības. Agrākais Latvijas preses biedrības priekšsēža biedrs Latvijā Rūdolfs Vilde atcerē atgādina dažādus posmus latviešu preses vēsturē un sviņnieku organizēšanā, kā arī ar Latvijas kaiminvalstīm parakstīto presēs antanti. Plašajā chronikas daļā daudz telpas veltīts latviešu kultūras dzīves aktuālitātēm. Novēlam jaunajam pasākumam labas sekmes.

P. K.

SĀTS

PĀVILA KLĀNA NOVELE.

V. BUMBĒRA APGĀDS, 1948.

Pēc divi grāmatām, kas Klānam izdotas jau Latvijā, nav vairs tik viegli izsekot viņa literārajai darbībai trimdā, jo viņš pasācis izdot grāmatās pa atsevišķai novelei, negaidot, kad sakrāsies lielāka apmēra grāmata, kas tad ļautu par šo rakstnieku dot aptverīgāku spriedumu.

Temats, ko Klāns izvēlējies savai jaunajai grāmatā iespiestajai novelei, interesējis arī dažu citu rakstnieku, protams, — katram ieerot savu īpašu variantu. Varam te norādīt, piemēram, uz Valdemāra Kārkliņa novelī Sastapšanās tumšā (iespiesta 1947. g. Laikā). Tas liecina par latviešu rakstnieku redzīgumu un vaļsirdību: viņi sākuši runāt par kādu visai aktuālu un katrā ziņā traģisku parādību mūsu bijušo cīnītāju svešniecības gaitās, par parādību, kas nezin kāpēc tiek noklusēta ir presē, ir trimdas organizāciju sanāksmēs.

Cik var atcerēties, Pāvils Klāns arī savās agrākajās novelēs mēdza tēlojamo varoņu likteņos akcentēt morālo vērtību uzvaru. To darīdams, viņš centās sīki analizēt psiholoģiskos pārdzīvojumus, uzmanīgi ieskatoties arī zemapziņas noslēpumainajos atvaros. Tas pats sakāms par Sāti. Taču novelē, kuŗā tik liela nozīme psiholoģiskai analizei, vēlamies, lai katra situācija būtu pietiekami motivēta. Par Sāti to nevar teikt. Visvairāk jābrīnās, kāpēc Apogs brauc tieši līdz šai un nevis citai stacijai. Lieks, autoram nebūtu bijis grūti veidot ticamāku fābulu.

Tēlojums, vispār runājot, šai novelē uzrāda krietnu literāru kultūru. Dažuviet gan gribētos redzēt precīzāku izteiksmi, apmainot daudzos salīdzinājumus ar drosmīgām metaforām un epitetiem. Katrā ziņā Klāns veidojas par rakstnieku, kam latviešu literatūrā var vēl daudz kas būt sakāms.

Jānis Rudzītis

Chronika

Latviešu preses biedrības bijušais priekšnieks Kārlis Dziļleja nolēmis pārcelties uz dzīvi Zviedrijā. Atļauju iebraukšanai Zviedrijā saņēmis arī rakstnieks Ģirts Salnais. Arnolds Rasa, kam nupat iznācā noveļu krājums „Kuģis pie apvārsņa", pašreiz uzturas Ventorfas transitnometnē, ceļā uz Braziliju.

Anšlava Eglīša noveli „Čingishana gals" pārtulkojusi vācu valodā Michaila f. Loe.

Jaunatnes rakstniece Lidija Pērļupe, stāstu „Ludis dodas pasaulē" un „Priekšpilsētas noslēpums" autore, 16. februārī atskatījās uz 45 mūža gadiem.

Jāņa Sebra mednieku stāstus „Pa briežu pēdām" izdevis Viļa Štāla apgāds Kemptenē.

Ausma Lēvalde, kas kļuva piecdesmittūkstošā ieceļotāja Kanādā, pirms izbraukšanas no Kukshafenas bija svarīgākā persona IRO un Kanādas misijas rīkotajās svinībās. Attēlā mazā Ausma redzama kopā ar IRO angļu joslas vicedirektoru Foresiu Inglu un dāvanu, ko IRO viņai pasniedza.

Kā es Francijā kļuvu par ierēdni

MŪSU SPECIĀLKORESPONDENTA VĒSTULE „LATVIJAI"

Kad pirms sešiem mēnešiem devos uz Franciju, atstāju visas ilūzijas Vācijā. Tomēr sevi biju pārliecinājis, ka katram sava laime un ka tā jānotveŗ. Negribu apgalvot, ka pirmie mēneši svešā, nepierastā un grūtā fiziskā darbā būtu mani īpaši iepriecinājuši. Bet uzņemtās saistības jāpilda. Kad biju pietiekami iepazinies ar apstākļiem, nojautu, ka nemaz nav izslēgta iespēja arī šeit atrast kādu labāku darbu. Pēc trim Francijā pavadītiem mēnešiem šejienes laikrakstā lasīju sludinājumu, kas piedāvāja man vairāk piemērotu darbu, bet uz savu vēstuli saņēmu ļoti laipnu atbildi, ka tas domāts gan tikai pašiem Francijas pavalstniekiem. Pirmais gājiens neizdevās, bet tādēļ vēl nemetu „plinti krūmos".

Reiz darba vietā kādas citas nodaļas meistars, kuŗu pazinu, man minēja, ka pilsētas katoļu mācītājs ļoti vēloties ar mani aprunāties. Pārsteigts par šādu ievērību, atteicu, ka neesmu katolis, bet luteriticīgs, un domāju pie savas ticības palikt. Viņš piebilda, ka pilsētā ēsot arī protestantu mācītājs un lai tad ejot pie tā,jo šeit esot parasts, ka katrs kārtīgs cilvēks pieder savai draudzei (varbūt viņš gribēja noskaidrot, vai neesmu komūnists). Tas notika laikā, kad biju jau sameklējis pats savu dzīvokli un biju stipri aizņemts ar tā iekārtošanu, gaidot ģimeni. Pienāca un pagāja svētki. Jaunā gada pirmajās nedēļās atcerējos, ka nu būtu laiks parūpēties arī par dvēseliskām lietām, vēl jo vairāk tādēļ, ka vecākie bērni sāka apmeklēt skolu.

Kādu vakaru ierados pie šejienes protestantu mācītāja. Mani saņēma slaids, pasirms un ļoti inteligents kungs, ar kuŗu visai drīz izraisījās dzīvas valodas par mūsu smagi piemeklēto dzimteni, iemesliem, kādēļ to atstājām, manu iepriekšējo nodarbošanos, izglītību, ģimeni utt. Projām ejot, viņš aicināja mani atnākt vēlreiz nākamās svētdienas pēcpusdienā.

Norunātā dienā ierados pie viņa un sastapu tur jau mazu sabiedrību — vairākus kungus un dāmas. Mācītājs iepazīstināja mani kā latviešu žurnālistu no Rīgas, kas negribējis padoties boļševiku terroram un tamdēļ izvēlējies trimdas ceļus. Viesu vidū bija šejienes tekstilfabrikas direktors, kādas bankas nodaļas direktors, Francijas Sarkanā Krusta nodaļas priekšnieks, Francijas palīdzības biedrības nodaļas priekšnieks un, kā vēlāk uzzināju, visi protestantu draudzes padomes locekļi. Pie galda mani izjautāja par varmāku baigo rīcību manā dzimtenē, un pamazām sarunas novirzījās uz aktuālām dzīves temām. Saprašanās bija teicama, un, kad pēc pāris stundām atstāju mācītāju, biju gluži apmulsis. Te — 5000 km no dzimtenes, svešā pilsētā, tiku uzņemts kā pašu cilvēks, bez aizspriedumiem!

Pēc dažām dienām vecākā meita atnesa man no skolas mācītāja vēstuli ar aicinājumu ierasties pie viņa. Mācītājs paziņoja, ka pieminētās tekstilfabrikas direktors labprāt mēģinātu ierīkot mani pie sevis fabrikas birojā par ierēdni. Mācītājs tūdaļ pat sarunājās ar direktoru pa tālruni, un norunātā stundā direktors man piedāvāja pārnākt pie viņa. Es pie smaga fiziska darba neesot pieradis un pēc savas izglītības varētu veikt vairāk kvalificētu darbu. Viņš pārbaudīja manas zināšanas arī angļu, krievu un franču valodā. Zināms, pēdējā man tā vājākā, bet direktors bija pārliecināts, ka darbā drīz novērsīšu arī šo trūkumu. Un raugi, pēc dažām dienām pienāca oficiāls paziņojums, ka esmu pieņemts jaunajā darbā!

Bet tas vēl nebija viss. No Sarkanā Krusta mēs saņēmām segas un citus gultas piederumus, no Palīdzības biedrības — labu gultu, matračus, dažus mēbeļu gabaļus, galda un virtuves traukus un citus saimniecības priekšmetus.

Līdzšinējā darba vieta — ķīmiskā fabrika manai aiziešanai šķēršļus nelika, lai gan biju nostrādājis no līgumā paredzētajiem 12 mēnešiem tikai 5. Darba pārvaldes lietas nokārtoja abas fabrikas, un tagad esmu brīvs, ar ministrijas līgumu nesaistīts cilvēks.

Savā tagadējā darba vietā veicu faktūrista pienākumus, t. i., reģistrēju izstrādāto preci un izrakstu rēķiņus. Mūsu fabrika iespiež uz audumiem zīmējumus, kas jau pats par sevi ir interesantākais darbs tekstilrūpniecībā. Atalgojums pagaidām gan daudz nepārsniedz līdzšinējo, bet tagad esmu kā citā pasaulē: netīrās, vienmēr slapjās, aukstās un smirdošās ķīmiskās vielas aizstāj kokvilnas un zīda audumu baķi, kas izraibināti raibu raibiem zīmējumiem.

Labvēlīgi apstākļi un sekmes ne vienmēr jāmeklē tikai aiz lielajām jūrām un tālajās salās, bet daudziem var laimēties tepat lielajā Francijā.

Tannā, februārī.

Juris Miķelsons

Anglijā zog sviestu un bekonu, bet bebra gaļu angļi negrib ēst

Dānijas bekona sabiedrības saldētavā Londonas dokos ielauzušies zagļi un aizveduši pusotras tonnas sviesta un tonnu bekona. Angļu prese žēlojas, ka ar šo daudzumu atrautas kārtējās sviesta nedēļas devas 36.000 normālpatērētājiem un 18.000 angļiem trūks plānās bekona šķēlītes.

Anglijā pārtikas stāvoklis nekādā ziņā nav spožais. Londonieši sevišķi žēlojas par valdības cenšanos pieradināt tos pie visādiem gardumiem, ko cienīgā tradiciju zeme savās virtuvēs agrāk nekad nav lietojusi. Vispirms parlamenta restorānā divi mēnešus izmēģināta bebru gaļa. Sākums bija pavisam neveiksmīgs — vairāki parlamenta locekļi iztrūka vairākas dienas apakšnama sēdēs. Ievadīja pat izmeklēšanu, vai nav notikusi ļaunprātīga saindēšana. Izrādījās tomēr, ka pārtikas ministrs jau vienojies par bebru gaļas pasūtinājumiem, un gaļas pievedumi turpinājās. Lai restorāni kaut kā varētu savu „bebru kontingentu" izlietot cepešos, uz ēdienu kartēm iespieda paskaidrojumus, kas bebrs par zvēru ir un nc kā tas pārtiek. Tā pazīstamais Simpsona restorāns reklamēja, ka bebri „pārtiek galvenokārt no ūdens kresēm un garšīgāko koku mizas". Par trekņajiem tārpiem un ūdensvabolēm nebija lasāms ne vārda.

Arī Holandes menca nekad agrāk Anglijā nav patērēta. Tā tomēr iemantojusi namamāšu lielāku piekrišanu nekā „snoeks" — kāda saldēta dienvidjūru zivs, ko Anglijai lielos vairumos pārdevusi Dienvidāfrika pret angļu jaunajiem automobiļiem.

Enkoredža — pilsēta, kur nav mājlopu un malkas

Alaskas gaisa spēku virspavēlnieks ģenerālmajors Etkinsons savā laikā teica: „Ja amerikāņi vēlas novērst sava kontinenta bombardēšanu, viņiem par katru cenu jānotur divi atbalsta punkti Alaskā — Ferbenksa un Enkoredža." Savienotās Valstis tāpēc tagad dara visu, lai nodrošinātos šai stratēģiski svarīgajā vietā. Enkoredža tagad kļuvusi par pilsētu ar 32.000 iedzīvotājiem agrāko 6500 vietā. Šai skaitā ietilpst gan tikai civilisti, jo cik Enkoredžā ir karavīru, to neviens nezina.

Kā savā laikā tūkstošiem amerikāņu steidzās uz Klondaiku, kad tur atrada zeltu, tā tagad ļaudis plūst uz Enkoredžu, paredzēdami labus veikalus. Īsā laikā pilsētas apkaimē uzceltas 6 konservu fabrikas, kā sēnes pēc lietus paceļas kafejnīcas, spēļu elles, restorāni, bāri un veikali. Mājas pusgatavā veidā parasti attransportē lidmašīnās no ASV un Enkordžā tikai samontē. Katras mājas priekšā, dzeļoņstiepļu iežogota, stāv milzu cisterna ar degvielām, jo malkas jaunajā pilsētā nav. Nav te arī zirgu, govju un citu mājlopu. Toties visur redzami dubļiem notriepti automobiļi, kuŗu skaits sasniedz tūkstošus.

Laikam nevienai pilsētai pasaulē nav tik daudz lidlauku kā Enkoredžai, jo aeroplans ir vienīgais satiksmes līdzeklis ar civilizēto pasauli. Bet, dīvainā kārtā, gandrīz visas lidmašīnas stāv uz klaja lauka, jo transportēt angarus neatmaksājas.

CĪŅA AR PĒRTIĶIEM ČETRMOTORU LIDMAŠĪNĀ

Kādas amerikāņu četrmotoru satiksmes lidmašīnas pilots ceļā pāri okeanam no Indijas uz ASV, pagriezdamies atpakaļ, ieraudzījis, ka ap instrumentiem aiz viņa rīkojas liels pērtiķis. Pilota palīgs atklājis, ka viss lidmašīnas pakalgals mudž no lieliem pērtiķiem. 12 no 300 pērtiķiem, ko viņi veda kādam amerikāņu zooloģiskam dārzam, bija izlauzušies no krātiņiem. Sagūstīt tos vairs nevarēja, un pilotiem neatlika nekas cits kā noslēgt mašīntelpas, cerībā, ka pērtiķi līdz Ņujorkai nepagūs mašīnu sapostīt. Kad mašīna nolaidās Ņujorkas lidlaukā, pārsteigtie skatītāji redzēja, ka pa visiem logiem skatās nevis cilvēki, bet pērtiķi.

BRAZILIJA KARNEVĀLA DRUDZĪ

„LATVIJAS" LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO SAO PAULO

Jau vairākus mēnešus šeit nekā cita vairs neruna, kā vienīgi par gaidāmo karnevālu, kas notiks februāŗa pēdējās dienās. Pat pasaules lielos politiskos notikumos šejienes laikrakstos aizstāj karnevāla aktuālitātes un gatavošanās uz to. Valdība šim karnevālam izdod vairākus miljonus kruzeiru, jo tie ir visas tautas svētki. Katrā pilsētā, katrā ciemā un braziliešu mājā šos tautas svētkus svin ar lielu aizrautību. Lielās pilsētās rīko ļoti plašas karnevāla karalienes vēlēšanas. Uz šo posteni drīkst kandidēt tikai skaistākās, neprecētās, līdz 20 gadu vecās brazilietes. Ar žūrijām, banketos un cita veida sarīkojumos, kuŗos ar savām kandidātēm piedalās visdažādākie klubi, sporta un cita veida sabiedriskas organizācijas, izmeklē vairākas skaistules, kuŗu attēli tad grezno visus laikrakstus un žurnālu vākus. No viņām beidzot izvēl pašu skaistāko dāmu, kam tad jāvada ne tikai visa raibā karnevāla programma, bet par labu atlīdzību jākalpo arī reklāmai. Sākot ar zobu pastu, lūpu pomādi, pūderi, odekolonu, veļu, nailona zeķēm, kurpēm — visu reklāmē uz nebēdu. Milzīgi sludinājumi rāda, ka šī skaistule lieto minētos priekšmetus — tātad šo firmu prece, protams, ir vislabākā!

Radio priekšnesumos (Sao Paulo ir ap 15 raidstaciju!) nepārtraukti dzirdama tikai t. s. „samba" — strauja ritma un dienvidnieciska temperamenta pilna karnevāla mūzika. Samba te ir tikpat nacionāla braziliešu deja, cik nacionāls ir sauso rīsu un pupiņu ēdiens. Viskarstāk un izveicīgāk sambu dejo nēģeri, papildinot to ar gluži neiedomājamām akrobatiskām kustībām, vēdera deju un mežonīgiem kliedzieniem, ko pavada pārdabiska acu bolīšana. Nepārspēti šinī ziņā ir Rio de Žaneiro nēģeri, kas ir paši labākie sambas dejotāji Brazilijā. Karnevāla dziesmām ir bezgala daudz īpatnu melodiju un tekstu, tomēr galvenais akcents piešķirts ritmam, kastaņešu un tamburīna izpildījumā. Tumšādainās dejotājas „morenes" („tumšās", ko te aiz dažādiem apsvērumiem par nēģerietēm nedrīkst saukt, lai neapvainotu melno rasi) ir visaktīvākās karnevāla dalībnieces.

Šo krāšņo un neaizmirstamo svētku vajadzībām jau ilgu laiku gatavo raibu raibos kostīmus, iepērkas konfeti, serpentīnu un citus atribūtus. Pajūgus, smagos kravas automobiļus un eleganto kabrioletus dekorē visatjautīgākā izdomas bagātība, lai karnevāla dienās dotos korso braucienā. Naudu nežēlo nekur — laikus gatavo visdažādākā veida raķetes, petardes, sprāgstamkorķus un citus uguņošanas rīkus, un brazilietis atrauj sev visu, lai tikai karnevāla laikā varētu palepoties savu draugu un paziņu vidū ar to, ka var kaut reizi gadā „uzstāties". Patlaban te visi restorāni, kafejnīcas un kino tukši. Pat pārtikas veikalos apgrozība minimāla — brazilietis atrauj sev pat barību un taupa karnevālam. Mums, iebraucējiem, visa šī lielā aizraušanās ir sveša un šai dienvidnieciskajai vieglprātībai mums grūti pieskaņoties. Mēs esam un paliekam vērotāju lomā.

Sao Paulo, februārī.

Dr. Felikss Grants

Staļina „zilais ekspresis"

Cara speciālvilciens nebija nekas sevišķs. Tie, kas slavējuši Staļina vienkāršības milestību, acīm redzot, nav nekā dzirdējuši par „Zilo ekspresi", ko uzbūvēja 1937. g., un kura uzturēšanai kopš tā laika katru gadu izdod miljonu rubļu. Ekspresi sastādīja no desmit vislabākajiem Krievijas vagoniem. Tos pilnīgi pārbūvēja, jo bija noteikts, ka vilciena iekšpusē nedrīkst nemaz dzirdēt riteņu rīboņu. Šasijā ielēja svina kārtu, tad to izklāja ar biezu zirgu astru kārtu, pēc tam uzlika koka, tad linoleja grīdu un beidzot segu, kas vismaz 50.000 rubļu vērta. Vagonu sienas noklāja bruņām. Pirmajā pārbaudēs braucienā vagonā uz galda novietoja glāzi, kas līdz malām bija piepildīta ar ūdeni. Brauciena laikā neviens piliens nedrīkstēja izlīt. Visas metalla dalas chromēja, koka dalas nolakoja zilā krāsā. Iekšējo iekārtu izveidoja greznāku nekā visgreznākajos amerikāņu luksa vilcienos. Katram guļamvagonam ir astoņi nodalījumi, kopā ar 16 gultām. Katram nodalījumam ir savas labierīcības un divas vannas. Vilcienam ir savs restorānvagons, bārs, mūzikas telpa, bibliotēka un salons. Katram logam ir viegli zīda un smagi samta aizkari.

Biletes šim vilcienam nepārdod, bet tās sadala augstākās valdības iestādes. Braucēji iedalīti dažādās šķirās. Pirmās klases braucējiem ne par ko nav jāmaksā, un tie no visa var pieprasīt, cik grib. Otrās un trešās šķiras braucējiem vai nu jāapmierinās ar noteiktām devām, vai par visu, kas nav devās paredzēts, jāmaksā. Pēc braucēju vēlēšanās visus nodalījumus ik dienas iesmaržo ar izmeklētām franču smaržām, visiem brauciena laikā par brīvu izdala augļus, šokolādi un tabakas preces.

Staļina speciālvagonam ir divas guļamtelpas, salons, darba istaba, birojs sekretāram, pavadoņu telpa, virtuve un vannas istaba. Šai vagonā visi koka priekšmeti ir no masīva mahagoni. Speciālvagoni, kuŗus pēc vajadzības var piekabināt „Zilajam ekspresim", ir arī vairākiem citiem augstākiem padomju varasvīriem. Vilcienu vienmēr apsarga speciāla MVD sardze. Starpposmos tas pietur tikai, ja jāmaina lokomotive. Tādos gadījumos visus peronus un ceļus uz vilcienu nosprosto. Visbiežāk „Zilais ekspresis" brauc starp Maskavu un skaistajām peldvietām Krimā.

NSZ

„KAPITĀLS", KAS NENESIS PROCENTUS

Kurcijs Malaparte, itaļu autors, kuŗa luga „Kaputt" par vācu armiju sakaušanu Itālijā savā laikā sacēla daudz trokšņa, tagad uzrakstījis skatuves darbu par Kārļa Marksa „Kapitāla" tapšanu. Parīzes prese par pirmizrādi piebilst, ka šis esot tāds „kapitāls," kas nenesišot procentus.

Dzēriens, kas māca pacietību

KO NOZĪMĒ ZVAIGZNĪTES UZ KONJAKA PUDELĒS

Konjaks, šis stiprais franču dzēriens, lielā rakstnieka Viktora Igo vārdiem runājot, ir „dievīgs liķieris, kas māca cilvēku saprast, ka nekas labs nerodas steigā un ka tikai laiks un pacietība rada vērtības", jo laba konjaka izgatavošanai vajaga daudz laika. Bet ne visi zinās, kur un kā šo dzērienu gatavo un ko nozīmē burti un zvaigznītes uz pudeļu etiķetēm. Kādreiz Rīgā pazīnām vismaz trīs konjaku šķirnes — Martelu, Henesī un Dibušē. Vācu okupācijas karaspēks bieži tiešā lidojumā no Francijas pagrabiem atgādāja visattālākajos austrumfrontes kaktos Francijā salaupītas, vēl krāšņāk smaržojošas, vēl mīļigākās un garšīgākās šķirnes — Muajo, Kresī, Kurvuazjē uc. „Pagādā man franču armaņjaku", ir teiciens, ko arī tagad dažkārt dzird nometnēs sestdienas vakaros, kad no Gizenes vai Frankfurtes pārrodas „melnie".

Konjaka savienības prezidents Konjakā, Francijā, mesjē Henesijs šo dzērienu definē šādi: „Konjaks ir abās Šaretas provincēs auguša vīna destilāts, kas raudzēts, dedzināts un fermentēts šai apgabalā. Visi labie konjaki ir daudzu šķirņu maisījums. Neviens īsts konjaks nav jaunāks par pieciem gadiem." Tāpat kā tabaka, tēja vai kafija savu augstāko labuma pakāpi iegūst tiki speciālu garšotāju sastādītos dažādu šķirņu maisījumos, arī konjaka šķirnes kvalitāte atkariga no speciālistu spējas sastādīt labāko maisījumu no dažādos apgabalos augušiem, dažāda vecuma vīna destilātiem.

Konjakas apgabals atrodas Sarentas provincē Vidusfrancijā, pie Atlantijas okeana. Gar abiem Sarentas upes krastiem stiepjas nepārredzami vīna lauki. Labākās īstā konjaka šķirnes izdēdas divu mazpilsētu tuvumā — ap Konjaku un Segonzaku. Visa konjaka josla nav platāka par 60 km. Arī citur aug vīna dārzi; arī Dordoņā un Žirondā, turpat kaimiņu apriņķos, saulē nogatavojas tās pašas šķirnes, bet to kvalitāte nesalīdzināmi zemāka. Konjakas un Segonzakas ražojumiem uz katras pudeles, vienalga, kuŗas firmas, ir apzīmējums „Grande Champagne", „Fine Champagne" un oficiālais apzīmējums „Acquit Regional Cognac".

Šo dzērienu sāka gatavot tikai 17. gadsimtā. Slavu arī ārzemēs tas iemantoja 18. un 19. gadsimtā, bet lielāko izplatību pasaulē sasniedza 1934. — 1939. g., kad ražoja 182.000 hektolitru. Ir pavisam 150 atzīto un reģistrēto konjaka ražotāju. Tos Francijas valsts vērtē ļoti augstu, jo konjaka eksports ir visai nozīmīgs postenis, līdztekus šampanietim un sarkanvīniem. Paši konjaka rūpnieki savai lietai piešķir ar likumu nopietnību. Noturēt savu ražojumu arvien tai pašā augstā kvalitātē, lai tas gadu simteņiem garšā, smaržā un izskatā arvien būtu viens un tas pats — tā ir māksla, ko spēj tikai tradīcijas. Dedzinātāju un jaucēju amata pratēji nāk arvien no tām pašām ģimenēm. Vecākā Konjakas firma dibināta 1643. gadā, bet lielākās, Martels un Henesī, radušās tikai pagājušā gadsimtā.

Kā konjaku ražo? Gar Sarentas krastiem augušās vīnogas ievāc un raudzē vīnu. Kad tas beidzis fermentēties, katru vīna šķirni otrreiz viški destilē vienu līdz divi reizes. Tad „jēlkonjaku" iepilda vecās ozola mucās un nogulda pagrabos vismaz uz 5 gadiem. Konjaks gavē smaržu un garšu iegūst tikai mucās, ne pudelēs. Tāpēc vecajām, aiz putējušām, divaino formu pudelēm uz konjaka kvalitāti nav nekāda ietekmes. Ja konjaku iepilda stikla pudelē un ļauj tam stāvēt kaut vai 100 gadu, tā garša un smarža nemainās, jo, pretēji vīnam, konjaks pudelē neviena rauga, sēnīte augusi alkohola satura dēļ nespēj dzīvot. Tāpēc konjaku „nobriedina" pustukšās ozola mucās, kur notiek gan venokārt ķīmiski procesi, dzēriena savienojoties ar gaisa skābekli šķērsām un citām dabīgām esencēm.

Parasti labam konjakam uz pudeles trīs zvaigznītes. Tas nozīmē, ka tas vismaz 5 gadus vecs. Otrs šāds sastopams apzīmējums ir V. O. (very old) — 8—10 gadu vecs. VSOP (very old special pale) ir augstākā marka, ko var dabūt atklātā tirgū. Šim konjakam vismaz 10—15 gadu jāstāv mucās, un tā krāsai jābūt īpaši vērojami gaišākai nekā jaunākajām šķirnēm. Pavisam reti kāds var nopirkt pudeli ar marku „Extra Quality" — tie ir pāši labākie konjaki, kam 50 vai vairāk gadu un ko atklātā pārdošanā to retuma dēļ nelaiž. Vācieši kara laikā Konjakā apgabalā tomēr apcēlāja armijas vajadzībām arī visvecākos krājumus, pavisam 27 miljonus pudeļu.

Angliskie apzīmējumi franču konjakam iegājušies jau kopš Napoleona laikiem un paturēti vēl šodien. Pusi visa ražotā konjaka franči patērē paši, pusi eksportē. Tikai vienu desmitdaļa šī daudzuma ir Konjakas, tātad īsts konjaks. Lētākās kvalitātes gan ražo arī citos Francijas vīnu apvidos — ap Reimsu, Rirondā un gar Larošelas piekrasti.

Visi pārējie konjaki, ko ražo Vācijā, Spānijā, Grieķijā, Dienvidslāvijā un tikpat kā visās pārējās zemēs — arī pie mums kādreiz Rīgā — ir lielo tiesu parastā kartupeļu graudu vai melases spirta mākslīgi jums ar mākslīgām esencēm (Fusel schnitt). Konjaku gan arī citās zemēs destilē no vīna, bet tas nav Konjakas „dievu dzēriens", tāpat kā īsto šampanieti ražo tikai laukos ap pagrabos ap Reimsu.

Lietpratēji īstu konjaku dzer no lielām glāzēm ar šauru augšu, kuŗās iepilda ļoti mazu un glāzes tā silda rokās, lai pilnībā izjustu tā konjaka nesalīdzināmo aromātu. Konjaku „mest" kā šņabi ir grēks pret „dzeršanas kultūru".

3 mēneši cietumā par anekdošu stāstīšanu

Vienā no padomju ļoslas bruņotajiem raktuvēm pagājušā gada 13. oktobrī Ādolfs Henneke izrāka 380 procentu viņam uzdotāja dienas normas. Kļuvi uzreiz aptvēra, ka šis cilvēks ir līdzvērtīgs padomju stāchanoviešiem, un ievadīja „kustību", lai viņu vajadzībām nodēvēja par „Hennekes aktivistiem". Pēc amerikāņu ziņām, „kustības" lielākais ieguvums līdz šim bijis vesels joku un anekdošu birums, no kuŗa „Newsweek" izlasījis šādus:

Henneke ievietots slimnīcā, kur viņam amputēs labo kāju. Kāja uzkrita aploksnē ar viņa mēneša algu — pelnu . . . — Henneke mīris. Viņš noslīcis pats savos sviedros . . . — Arī Berlīnes SED štāba durvju sarg kļuvis „Hennekes aktivists". Agrāk viņš katram viesim atvēra un aizvēra durvis, bet tagad pamet durvis valā visu dienu un ar to pārsniedz darba normu par 4000 proc. . . . — Henneki turpmāk iecels par vēlēšanu komisijas vadītāju padomju jomā, lai viņš nodrošinātu to, ka par komūnistiem balsotu vairāk nekā 100 proc. . . .

Šo anekdošu rezultātā krievi ir devuši jaunu rīkojumu par „darba morāles sargāšanu vācu tautā". Anekdošu atstāstīšana par Henneki maksā 3 mēnešus cietumā.

59 GADUS VECUMĀ DZEMDĒJUSI

Arkanzasas štata iedzīvotāja 59 gadus vecā Tērleja pagājušā nedēļā dzemdējusi dēlu. Medicīnas žurnāli to atzīst par retu un neparastu notikumu. Atskaitot bībeles teiku par Abrama sievu Zāru, kas 90 gadu vecumā dzemdēja tam dēlu Īzaku, apstiprināti tikai divi gadījumi medicīnas vēsturē, kur vēl vecākas sievietes kļuvušas mātes, Lukass Debens 18 g. s. atzīmējis gluži neticamu gadījumu, ka 103 gadus veca zviedru zemniece dzemdējusi bērnu; oficiālais „rekords" pagaidām pieder kādai skotietei, kas 62 gadu vecumā 1882. g. dzemdējusi savu 22. bērnu.

Gen. Mark... sēž L...bian... cietumā

Rietumvācijas valdības apg... ziņoja, ka bijušais ... ģenerālis Kravčenko ... Francijā, kur viņš ... Kravčenko prāvas ... Alfabēta kārtī... vai biežāk lietotie ... ar franču tulkoj... „augļi" un „m... vārdi. Tālāk seko ga... desmitdaļa šī daudzuma ir Konjakas, tātad īsts konjaks. Lētākās kvalitātes gan ražo arī citos Francijas vīnu apvidos — ap Reimsu, Rirondā un gar Larošelas piekrasti.

Visi pārējie konjaki, ko ražo Vācijā, Spānijā, Grieķijā, Dienvidslāvijā un tikpat kā visās pārējās zemēs — arī pie mums kādreiz Rīgā — ir lielo tiesu parastā kartupeļu graudu vai melases spirta mākslīgi jums ar mākslīgām esencēm (Fusel schnitt). Konjaku gan arī citās zemēs destilē no vīna, bet tas nav Konjakas „dievu dzēriens", tāpat kā īsto šampanieti ražo tikai laukos ap pagrabos ap Reimsu.

Lietpratēji īstu konjaku dzer no lielām glāzēm ar šauru augšu, kuŗās iepilda ļoti mazu un glāzes tā silda rokās, lai pilnībā izjustu tā konjaka nesalīdzināmo aromātu. Konjaku „mest" kā šņabi ir grēks pret „dzeršanas kultūru".

PADOMJU SAVIE... UN E...

saka liecī...

Parīzē, 19. februārī.

...ārstu Kravčenko ... ziņas, ka bijušais ... ģenerālis Kravčenko prāvas ... Alfabēta kārtī... vai biežāk lietotie ... ar franču tulkoj... „augļi" un „m... vārdi. Tālāk seko ga... desmitdaļa šī daudzuma ir Konjakas, tātad īsts konjaks. Lētākās kvalitātes gan ražo arī citos Francijas vīnu apvidos — ap Reimsu, Rirondā un gar Larošelas piekrasti.

Visi pārējie konjaki, ko ražo Vācijā, Spānijā, Grieķijā, Dienvidslāvijā un tikpat kā visās pārējās zemēs — arī pie mums kādreiz Rīgā — ir lielo tiesu parastā kartupeļu graudu vai melases spirta mākslīgi jums ar mākslīgām esencēm (Fusel schnitt). Konjaku gan arī citās zemēs destilē no vīna, bet tas nav Konjakas „dievu dzēriens", tāpat kā īsto šampanieti ražo tikai laukos ap pagrabos ap Reimsu.

Lietpratēji īstu konjaku dzer no lielām glāzēm ar šauru augšu, kuŗās iepilda ļoti mazu un glāzes tā silda rokās, lai pilnībā izjustu tā konjaka nesalīdzināmo aromātu. Konjaku „mest" kā šņabi ir grēks pret „dzeršanas kultūru".

3 mēneši cietumā par anekdošu stāstīšanu

Vienā no padomju ļoslas bruņotajiem raktuvēm pagājušā gada 13. oktobrī Ādolfs Henneke izrāka 380 procentu viņam uzdotāja dienas normas. Kļuvi uzreiz aptvēra, ka šis cilvēks ir līdzvērtīgs padomju stāchanoviešiem, un ievadīja „kustību", lai viņu vajadzībām nodēvēja par „Hennekes aktivistiem". Pēc amerikāņu ziņām, „kustības" lielākais ieguvums līdz šim bijis vesels joku un anekdošu birums, no kuŗa „Newsweek" izlasījis šādus:

Henneke ievietots slimnīcā, kur viņam amputēs labo kāju. Kāja uzkrita aploksnē ar viņa mēneša algu — pelnu . . . — Henneke mīris. Viņš noslīcis pats savos sviedros . . . — Arī Berlīnes SED štāba durvju sarg kļuvis „Hennekes aktivists". Agrāk viņš katram viesim atvēra un aizvēra durvis, bet tagad pamet durvis valā visu dienu un ar to pārsniedz darba normu par 4000 proc. . . . — Henneki turpmāk iecels par vēlēšanu komisijas vadītāju padomju jomā, lai viņš nodrošinātu to, ka par komūnistiem balsotu vairāk nekā 100 proc. . . .

Šo anekdošu rezultātā krievi ir devuši jaunu rīkojumu par „darba morāles sargāšanu vācu tautā". Anekdošu atstāstīšana par Henneki maksā 3 mēnešus cietumā.

59 GADUS VECUMĀ DZEMDĒJUSI

Arkanzasas štata iedzīvotāja 59 gadus vecā Tērleja pagājušā nedēļā dzemdējusi dēlu. Medicīnas žurnāli to atzīst par retu un neparastu notikumu. Atskaitot bībeles teiku par Abrama sievu Zāru, kas 90 gadu vecumā dzemdēja tam dēlu Īzaku, apstiprināti tikai divi gadījumi medicīnas vēsturē, kur vēl vecākas sievietes kļuvušas mātes, Lukass Debens 18 g. s. atzīmējis gluži neticamu gadījumu, ka 103 gadus veca zviedru zemniece dzemdējusi bērnu; oficiālais „rekords" pagaidām pieder kādai skotietei, kas 62 gadu vecumā 1882. g. dzemdējusi savu 22. bērnu.

kas māca ...u

KONJAKA PUDELES

...ēties, katru vina šķirni atse... destilē vienu līdz divi tvīcē... „jēlkonjaku" iepilda vecās ...ucās un nogulda pagrabo... uz 5 gadiem. Konjaks gan ...u un garšu iegūst tikai ...e pudelēs. Tāpēc vecajām ...ušām, divaino formu pudelēm, ...njaka kvalitāti nav nekāda ...a. Ja konjaku iepilda stikla ...ē un lauj tam stāvēt kaut ...adu, tā garša un smarža ...s, jo, pretēji vīnam, konjaks ...ē nevienu raugu, sēnīte augoša ...ola satura dēļ nespēj dzīvot ...konjaku „nobriedina" pus... ozolā mucās, kur notiek ...kārt ķīmiski procesi, dzērienam ...nojoties, ar gaisa skābekli ...abi un citām dabīgām esencēm. ...asti labam konjakam uz pude... ...is zvaigznītes. Tās nozīmē ...ismaz 5 gadus vecs. Otrs bie... ...ams apzīmējums ir V. O. (very ... 8—10 gadu vecs. VSOP (very ...pecial pale) ir augstāka marka ...ar dabūt atklātā tirgū. Šim ...kam vismaz 10—15 gadu ...mucās, un tā krāsai jābūt ...ami gaišākai nekā jaunākajam ...em. Pavisam reti kāds var no... pudeli ar marku „Extra Qua... — tie ir pāris tabakie konjaki, ...0 vai vairāk gadu un ko at... pārdošana to retuma dēļ ne... Vāciešī kara laikā Konjaka ...ālā tomēr apņēmīja armija ...ībām arī visvecākos krāju... pavisam 27 miljonus pudeļu. ...liskie apzīmējumi franču kon... iegājušies jau kopš Napole...kiem un paturēti vēl šodien. ...visa razotā konjaka franči pa... paši, pusi eksportē. Tikai viena ...daļa šī daudzuma ir Konja... ...tad īstā konjaka tik ...ates gan ražo arī citos Franci...u apvidos, ap Reimsu ...un gar Larošelas piekrasti.

...pārējie konjaki, ko ražo Vi... Spānijā, Grieķijā, Dienvidāfri... tikpat kā visās pārējās ze... arī pie mums kādreiz bija ...lielo tiesu parastā kartupeļu ...vai melases spirta maisī... ar mākslīgām esencēm (Vec...). Konjaku gan arī citās ze...estīlē no vīna, bet tas nav ...kas „dievu dzēriens", tāpat kā ...ampanieti ražo tikai laukos ap ...os ap Reimsu.

...pratēji īstu konjaku dzer no ...glāzēm ar šauru stiegrotu ...iepilda ļoti maz un glāzes tik ...rokās, lai pilnībā izjustu tā ...a neaizdzīrāmo aromātu ...u „mest" kā šņabi ir grūti ...dzeršanas kultūru".

...ēneši cietumā par ...ekdošu stāstīšanu

...ā no padomju joslas brūnogu ...ēm pagājušā gada 13. oktobrī ... Henneke izraka 360 proc. no ...uzdotās dienas normas. Krie... ...atvērā, ka šis cilvēks ir ...tīgs padomju stāchanovie... ...m ievadīja „kustību", kas ...adzībām nodēvēja par „Hen... ...aktivistiem". Pēc amerikāņu ...„kustības" lielākais ieguvums ...bijis veselš joku un anek... ...dirums, no kura „Newsweek" ...šādus:

...neke ievietots slimnīcā, kur ...amputēs labo kāju. Kājai ...aploksnē ar viņa mēneša ...— Henneke miris. Viņš ...pats savos sviedros . . .

...rlīnes SED štāba durvju sarg... „Hennekes aktivists". Agrāk ...atram viesim atvēra un aiz... ...urvis, bet tagad pamet durvis ...su dienu un ar to pārsniedz ...normu par 4000 proc. ...ī turpmāk iecelts par vēstn... ...nisijas vadītāju padomju jo... viņš nodrošinātu to, ka par ...stiem balsotu vairāk nekā ...c.

...nekdošu rezultātā krievi ir... ...jaunu rīkojumu par „darba ...sargāšanu, vācu „tautas" ...šu atstāstīšana par Henneki ...3 mēnešus cietumā.

...OUS VECUMĀ DZEMDĒJUSI

...zasas štata iedzīvotāja 59 ga... ...cā. Tērleja pagājušā nedēļā ...jusi dēlu. Medicīnas žurnāli ...t par retu un neparastu mā... Atskaitot bībeles tēlus par ...a sievu Zāru, kas 90 gadu ve... ...zemdēja tam dēlu Izaku, ap... ...ti tikai divi gadījumi medi... ...ēsturē, kur vēl vecākas sie... ...kļuvušas mātes. Lukass Debess ...atzīmējis gluži neticamu ga... ka 103 gadus veca zviedru ...e dzemdējusi bērnu; oficiā... ...kords" pagaidām pieder kā... ...ietei, kas 62 gadu vecumā ...dzemdējusi savu 22. bērnu.

Ģen. Markoss sēž Lubjankas cietumā

Informētas valdības aprindas Belgradē izsakās, ka bijušais grieķu nemiernieku vadonis ģenerālis Markoss apcietināts un ieslodzīts Lubjankas NKVD cietumā Maskavā. Šī informācija Dienvidslavijā saņemta ģdiplomātiskajā ceļā un ir neapšaubāmi pareiza. Apcietināšanas iemesls bijusi kāda Tito vēstule Markosam, ko padomju slepenais dienests pārķēris pagājušā gada novembrī. Dienvidslavijas valdības galva par eventuālu militāru paktu piedāvājis grieķiem 30 000 apbruņotu un apmācītu dienvidslavu karavīru. Tito rakstītajis arī, ka Stalins tīri oportūnisku motīvu dēļ nodod Balkānu lietu. Pēc minētās vēstules pārķeršanas padomju slepenais dienests izsaucis Markosu uz „svarīgām militārām pārrunām" Grieķijas - Bulgārijas pierobežā, kur viņu bulgāru policija apcietinājusi un izdevusi Padomju Savienībai.

AZ

Sagatavo diplomātus Padomju Vācijai

Rietumvācijā saņemtas ziņas, ka Padomju Savienībā Jakojebovas kara gūstekņu nometnē ievietoti tie vācu diplomāti, kas pēc kapitulācijas palikuši padomju joslā. Pret viņiem izturoties labi, un tie saņemot teicamu uzturu. Maskava šos vācu diplomātus nodomājusi pārskolot eventuālai padomju Vācijas republikai. Pārskološana dibināta uz pavisam citiem pamatiem nekā parastajiem vācu kara gūstekņiem. Ir atmesta jebkāda ideoloģiska propaganda. Politisko zinātņu akadēmijas un Marksa-Engelsa institūta labākie profesori sistēmatiski lasa priekšlasījumus, aprobežojoties vienīgi ar teorētiskām dogmām un atmetot ideoloģisko pamatu. Ir ziņas, ka šī pārskološana jau atradusi augligu zemi. Tā, piemēram, agrākais vācu militārais atašejs Bukarestā Kuferāts lūdzis Padomju Savienības pavalstniecību, cerēdams iekļūt krievu diplomātiskā dienestā.

PNZ

PADOMJU SAVIENĪBĀ IR SIMTI DACHAVU UN BUCHENVALŽU,

saka liecinieks Kravčenko prāvā

Parīzē, 17. februārī. Nekas labāk neraksturo Kravčenko procesa atmosfairu, kā kādas franču bulvārlapas publicētais „krievu lamuvārdu leksikons Kravčenko prāvas apmeklētājiem". Alfabēta kārtībā savirknēti visi biežāk lietotie krievu lamuvārdi ar franču tulkojumiem. „Nodevējs", „zaglis" un „melis" ir pirmajā vietā. Tālāk seko gan „tautas gara mantas", gan īpatnā padomju politiskā terminoloģija, kas franču klausītājiem līdz šim nebija pazīstama. Kravčenko prāvu garu garos rakstos un filmu chronikās popularizē tikpat kā kādu Francijas nacionālu skandālu.

Lielākās grūtības klausītājiem joprojām sagādā krievu valoda. Otrdien, kad ieradās ģen. Rudenko ar savu pavadoni majoru Fedorovu, sākās tāds disputs krievu valodā, ka līdz pat sēdes pārtraukumam un Rudenko demonstrātīvai aizlešanai lielākā klausītāju daļa nesaprata, kas vispār noticis. Rudenko laikam turpmākajā prāvas risinājumā neuzstāsies. No sēžu protokoliem un vēlāk rekonstruētajām lamu tirādēm izlobīts, ka bijušajam krievu iepirkšanas komisijas vadītājam nav nekāda faktiska materiāla pret Kravčenko. Liekas, arī Maskavā atzīs, ka ir neizdevīgi un bezcerīgi mēģināt ar atkārtotu lamāšanos mazināt Kravčenko lieciniekū nepārprotamos faktus par padomju koncentrācijas nometnēm un Kremļa režīmu.

Parīzes prese ļoti ironiskā tonī atstāsta ģen. Rudenko patētisko runu otrdienas sesijā, kur viņš mēģināja tēlot Padomju Savienības visvarenību, starp citu arī pieminēdams, ka Stalins liek upēm, kas līdz šim tecējušas uz ziemeļiem, vērst savas straumes pret dienvidiem. Daudzi laikraksti burtiski atstāsta interesantāko duelja posmu:

Pacietīgi noklausījies sava bijušā priekšnieka aģitācijas runu, Kravčenko pielēca kājās: „Jūs esat no Maskavas šeit ieradušies sarkanarmijas uniformā. Tā ir tikai maska publikas maldināšanai. Jūs neesat militārs, bet politisks ģenerālis. Istie viri sarkanā armijā cīnās par Krieviju. Jūs cīnāties par komūnismu un tikai par komūnismu. Jūs neesat nekas vairāk kā tikai komūnists."

Zāle vētraini aplaudē. Rudenko adjutants pagriežas pret publiku un sāk krieviski šķendēties. Tad padomju ģenerālis griežas pie tiesneša Dirkheima un aizrāda, ka viņš nepaliks zālē, ja Kravčenko nepārtrauks runu. Uz to mierīgais priekšsēdis atbild: „Es neredzu nekāda iemesla Kravčenko pārtraukšanai. Viņš tikai saka to pašu par jums, ko jūs par viņu."

Pirmdienas vakarā Parīzes prefektūra ziņoja, ka apcietināts kāds virietis bez personības dokumentiem, kas prāvas laikā tiesas koridoros vārdiem un darbiem apvainojis komūnistu lieciniekus. Baumas, ka Kravčenko bijušai sievai Gorlovai kāds uzbrucis ar nazi, izrādījās nepatiesas.

Kā zināms, pirmdien pēc ģen. Petī izteiciena, ka Kravčenko grāmata neesot uzrakstīta krievu stilā, un vairākkārt izteiktām aizdomām un apgalvojumiem, ka to patiesībā esot uzrakstījuši ASV slepenā dienesta darbinieki, tiesnesis Dirkheims nolēma, ka Kravčenko jāuzrāda krievu oriģinālmanuskripts. „Les Lettres Françaises" redaktors Vurmsers, protams, bija ieinteresēts, lai Kravčenko manuskriptu uzrādītu 24 stundu laikā. Beidzot tomēr izlēma, ka oriģinālmanuskripts tiesai jāuzrāda līdz nedēļas beigām, jo daļa tā vēl atrodoties ASV.

12. sēde trešdien notika bez Kravčenko klātienes. Viņš saaukstējies un tiesā neieradās. Nekādu sensāciju nebija. Pratināja Kravčenko izaicinātos lieciniekus no Vācijas DP nometnēm, konfrontējot tos ar Padomju Savienības pilsoņiem Vasiļenko un Zinaidu Gorlovu.

Pirmais runāja ukrainis Pasičņaks, atkārtodams savu jau pirmdien dzirdēto stāstu par dzīves un darba apstākļiem strādnieku paradīzē. Viņam pēc tam asi uzbruka Vasiļenko, rupji mēģinādams noliegt tik daudzkārt dzirdēto patiesību, kā vergo strādnieku miljoni Padomju Savienībā. „Negēlis, nodevējs, Jūdass, kara noziedznieks," bija apzīmējumi, ko atlāvās Vasiļenko. Viņš apgalvoja, ka Pasičņaks esot Dnepropetrovskas kara noziedznieks, kas kopā ar vāciešiem, baidīdamies no tautas tiesas, aizbēdzis uz rietumiem un tagad kļuvis par kapitālistu kalpu.

„Mani apcietināja Gestapo," atbildēja Pasičņaks un uzrādīja tiesnesim Dirkheimam neapstrīdamus pierādījumus, ka viņu kā ukraiņu nacionālās pagrīdes dalībnieku vācieši apcietinājuši un deportējuši uz Štuthofu 1943. gadā.

Arī pārējo lieciniekū izteicienus Vasiļenko un Gorlova stulbi mēģināja apstrīdēt, apgalvodami, ka tie nemaz nav tie, par ko uzdodas, lai gan, piem., lieciniece Gordenko ar bijušo Kravčenko sievu dzīvojusi kaimiņos 10 gadu. Publika zālē reizēm garlaikojās. Īsi pirms 12. sesijas slēgšanas liecina kāds bijušais DP tagad ogļracis Beļģijā. Arī viņa stāsts līdzīgs pārējiem — bijis kulaks, tad kollektivizācija, apcietināšana, spaidu darbi, tīfs, sitieni, bads. „Padomju Savienībā ir simti Dachavu un Buchenvalžu", noslēgumā saka pašreizējais ogļracis. Viņš tagad jūtoties kā cilvēks, kaut gan darbs svešā malā esot smags. „Kāpēc tad jūs neatgriežaties pie savējiem — mājās?" prasa tiesnesis Dirkheims.

„Vai jūs brauktu uz Padomju Savienību manā vietā?" atvaicā ogļracis.

Tiesnesis Dirkheims daudzajās sēdēs parādījis sevi no labākās puses. Viņš arvien lietišķs un mierīgs. Viņa jautājumi nevienu neapvaino, un tā labā oma palīdzējusi uzturēt Kravčenko prāvu ciešamā līmenī, kas citādi krievu pastāvīgās lamāšanās dēļ būtu publikai pretīga.

B. G.

DAŽOS VĀRDOS

10 valstu konference Eiropas padomes dibināšanai sāksies mēneša laikā, ziņo AFP no Londonas. Britu parlaments jau izraudzījis 100 pārstāvjus no visām politiskām partijām.

Panamerikas ūnijas ārlietu ministru konferenci ierosinājusi sasaukt Haiti, kas apvaino Dominikānu republiku sazvērestības rīkošanā.

Kopīga radara sistēma būs Rietumeiropas valstīm, lai laikus saņemtu brīdinājumus par aviācijas uzbrukumiem. Radara ierīces piegādās Lielbritanija.

4 angļu zinātnieki atlaisti no valsts dienesta par piederību komūnistu partijai vai ciešiem sakariem ar to. 3 strādājuši apgādes ministrijā un viens admirālitātē. Visi četri bijuši atbildīgi darbinieki, kam uzticēti noslēpumi. Tie tagad atlaisti no darba ar pilnu pensiju. Pavisam Anglijā par komūnistisku noskaņojumu no valsts dienesta atbrīvoti 17 ievērojami ierēdņi.

Komūniste Anna Luize Stranga — pazīstamā amerikāņu žurnāliste, kas vairākkārt vieslojusies Padomju Savienībā un publicējusi ASV daudzas bolševikiem labvēlīgas grāmatas, tagad Maskavā apcietināta. Ceturtdien ārlietu komisāriāts uz ASV sūtniecības pieprasījumu paskaidrojis, ka Stronga apcietināta par spiegošanu un Padomju Savienības apvainošanu.

Process pret 15 evaņģeliskās baznīcas garīdzniekiem Bulgārijā sāksies 25. februārī. Sofijā parlaments pieņēmis likumu, kas paredz „demokratizēt" bulgāru ortodokso baznīcu.

Ziemeļkorejas komūnistiskās valdības lūgumu pēc uzņemšanas UN drošības padome noraidījusi ar 9 pret 2 balsīm. Iesniegumu atbalstīja vienīgi Padomju Savienība un Ukraina.

Slāmā izsludināts izņēmuma stāvoklis. Karalis paskaidrojis, ka valsts apdraudēta. Vietnamas komūnistu vadonis Ho Či Mins uzņēmis sakarus ar Ķīnas Mao Tsetungu, un sākusies aģentu iefiltrēšanas Siāmā.

Par vienotu muitas kontroli visām trim joslām vienojās militārie gubernātori Frankfurtē. Tā būs padota īpašai komisijai, kurā ieies pārstāvji no amerikāņu, britu un franču joslas.

Jaunu vēstniecības namu Berlīnē Unter den Linden sākusi celt Padomju Savienība. Gruntsgabalu Maskava nopirka vēl priekš valūtas reformas par 5 milj. vācu marku.

„Lietuviešu nacionālisti saslējušies lielai cīņai pret kollektivizāciju", tā laikrakstā „Sovetskaja Litva" oficiāli spiests apstiprināt Lietuviešu partizānu brīvības cīņas Padomju Lietuvas kompartijas sekretārs Trofimovs, soloties pēc pretestības likvidēšanas atrast pagrīdes organizācijas pavedienus.

Krievi aizveduši no Drēzdenes mākslas galerijām ap 1700 darbu 170 miljonu marku vērtībā, to vidū slaveno Rafaela „Sikstas Madonnu", Džordžones, Koredžo, Ticiana, Rembranta uc vecmeistaru darbus.

Padomju Savienība, Ukraina un Baltkrievija trešdien paziņoja, ka izstājas no Pasaules veselības organizācijas, jo pēdējās darbība tām neliekoties pietiekami aktīva.

5.766.000 sieviešu, pēc britu darba ministrijas ziņām, Anglijā strādā algotu darbu.

25.000 žīdu palikšot Vācijā uz pastāvīgu dzīvi, ziņo ģenerāļa Kleja jaunais padomnieks žīdu jautājumos.

1800 t brūnogļu dienā varēs iegūt no jaunā slāņa, kas uziets franču sektorā Berlīnē.

Par 100 vācu markām Šveicē tagad maksā 43 frankus. Nujorkā 100 vācu markas kotē uz 11 dolariem. Saimnieciskās aprindas norāda, ka vācu markas kurss turpina pamazām celties.

Zināšanas par „tautas demokratiju" un krievu valodas prasmi šogad pārbaudīs visiem Čechoslovakijas abitūrientiem.

Ļeiteic izbeigt Japānas okupāciju

„Chicago Tribune" otrdienas ievadā prasa Japānas okupācijas izbeigšanu. Ar to, ka ASV atsauktu savu karaspēku no Japānas, saka laikraksts, tās drīzā laikā iegūtu dzīrīgi sabiedroto un ietaupītu lielas summas. ASV armijas štābs ziņu par iespējamu okupācijas izbeigšanu Japānā uzskatot par veselīgu domu, un kara viceministrs Drēpers savā oficiālajā atsaukumā neesot teicis, ka šāds lēmums būtu nepieņemams. Oficiālajā tekstā tikai sacīts, ka armijas ministrs Rojals šādu paziņojumu, ka okupāciju Japānā izbeigs, neesot izdevis.

Vairākas pazīmes liecinot, ka noteicējas aprindas ASV vēlas Japānas okupāciju izbeigt, tālāk norāda „Chicago Tribune". Rojals nesenajā apmeklējumā Havaju salās paziņojis, ka turienes garnizonu samazinās no 40.000 vīriem uz 7000. Tas labi iederoties prezidenta Trumena, ārlietu un aizsardzības ministrijas uzskatos, ka Japāna pašreizējā ASV stratēģijā kļuvusi otrās šķiras objekts. Minētās iestādes pārliecinātas, ka ilgstoši Japānu okupēt nebūs iespējams un ka tas arī nav vajadzīgs. Ja okupāciju tā kā tā neturpinās gadu desmitus, secina „Chicago Tribune", tad labāk to izbeigt tūlīt. Ar to atbrīvotos bruņotie spēki citiem uzdevumiem un rastos lieli ietaupījumi. Bez tam laikraksts pārliecināts, ka, atstājot japāņiem brīvas rokas, tie īsā laikā paši noorganizētu savu armiju un kļūtu par vērtīgiem ASV sabiedrotiem komūnistu apdraudētajā Āzijā.

Ministrs Rojals, pēc šī ievada parādīzanās, preses konferencē paskaidroja, ka ģen Mekarturs ieprasījums, palielināt okupācijas karaspēku Japānā, noraidīts. Līdzšinējā okupācija palikšot savā politikā un garnizonu stiprumā nemainīta.

NYHT, DM

PADOMJU KONCENTRĀCIJAS NOMETNES SPIEŽAS UZ RIETUMIEM

Pēc ASV ierosinājuma Apvienoto Nāciju Saimniecības un sociālo lietu komisijā, izmeklēt apstākļus padomju koncentrācijas un spaidu darbu nometnēs, par ko jau ziņojām, notika debates. Britu delegāts, valsts sekretārs Mejū paskaidroja, ka Padomju Savienība savas koncentrācijas nometnes organizējusi daudz labāk nekā savā laikā Hitlers.

Milzu territorijā, kas stiepjas no Korejas līdz Elbai, atrodas neskaitāmas nometnes, kurās ieslodzītie dzīvo necilvēcīgos apstākļos. Šīs nometnes sirpja un vesera aizsardzībā spiežas aizvien tālāk uz rietumiem. Ir zināms, ka Čechoslovakijā 170.000 Sudetijas vāciešu strādā vergu darbu. Bulgārijā koncentrācijas nometnes pastāv aiz „slinko un slaistu labošanas iestāžu" izkārtnes.

Apstākļi Austrumvācijā visiem zināmi, paskaidroja Mejū. apmēram 200.000 līdz 300.000 vāciešu ieslodzīti koncentrācijas nometnēs. Vairāk nekā 2 miljoni deportēti uz Padomju Savienību, kur viņu stāvoklis daudz jaunāks nekā agrāk bija vergiem. Mejū jautāja, kā izskaidrojams ārlietu ministra Molotova paskaidrojums, ka Padomju Savienībā atradās tikai 1 miljons vācu gūstekņu. Savā laikā sarkanarmijas ģenerālštābs paziņoja, ka sagūstīti 3,7 miljoni vāciešu.

Padomju delegāts Mejū paskaidrojumus nosauca par „skaidru izdomājumu", lai kaitētu Maskavas prestižam. Padomju Savienība neļaus nekādai izmeklēšanas komisijai iebraukt savā territorijā, jo tā ir „iejaukšanās citu valstu iekšējās lietās".

Cīņas grupa pret necilvēciskū rīcību no Berlīnes ziņo, ka no 7000 ieslodzītiem Jamnicas koncentrācijas nometnē 60 proc. mirūši bada nāvē. Berlīnes krievu sektorā un visā padomju joslā tagad vāciešiem izdotas jaunas pases. Bijušajiem nacionālsociālistu partijas biedriem un viņu piederīgajiem izsniegtas pases ar ovāli apgrieztiem stūriem, kamēr pārējiem stūri asi. Tas darīts tāpēc, lai, dokumentus tikai rokā paņemot, varētu konstatēt, kāda kura politiskā pagātne.

BBC, AZ

Grafologi atklāj Mincenti apsūdzības viltojumus

Pēc amerikāņu oficiālo iestāžu paskaidrojumiem no Vīnes, iegūti pierādījumi par dokumentu viltojumiem kardināļa Mincenti apsūdzībā. No Budapeštas izdevies izbēgt Šulneru laulātam pārim, kas pazīstami Ungārijā par piedzīvojušiem grafologiem. Šulnera sieva ir Fišhofa grafoloģiskā institūta nodibinātāja meita. Pēc izbēgušo grafologu apgalvojumiem, viņi varot pierādīt, kura daļa dokumentu viltota un kurus parakstījis pats kardināls, narkotisko līdzekļu ietekmēts. Kādu dienu ungāru slepenā policija uzdevusi viņiem sagatavot vienas Mincenti vēstules fotokopiju publicēšanai laikrakstos. Kad Šulneri norādījuši, ka šī vēstule viltota ārkārtīgi nemākulīgi, policija uzdevusi to izdarīt labāk. Šulneri bijuši spiesti rīkojumam paklausīt. Vēstuli 7. janvārī publicējis laikraksts „Szabad Szó". Vēlāk Šulneriem vajadzējis iepazīstināt policiju ar grafoloģijas pamatprincipiem. Pašreiz viņi sagatavojot pierādījumus par citu dokumentu viltojumiem.

AZ

Komintorma slepena sēde Bukarestā

Kopenhāgenas laikraksts „National Tidende" ziņo, ka kopš pagājušās sestdienas Rumānijas galvaspilsētā Bukarestā notiek kominforma slepenas apspriedes. Tajās piedalās visu Eiropas valstu komūnistisko partiju pārstāvji. Uz Bukarestu izbraukuši arī trīs dāņu komūnisti. Pēc laikraksta informācijas, darba kārtībā Skandināvijas valstis un viņu eventuālā pievienošanās Atlantika paktam. Sanāksmi vada Čechoslovakijas ministru prezidents Zapotockis. Šī informācija saskan ar ziņām no Prāgas, ka Zapotockis atstājis Čechoslovakiju, pie kam „oficiāli neviens nezina", uz kurieni viņš devies.

BBC

Vai ģen. Eizenhauers izplānos galīgo Atlantika paktu

Aizkulišu spēli Atlantika pakta sagatavošanā apgaismo arvien jaunas ziņas. Vispārējais sašutums presē par ārlietu ministrijas nepārdomāto steigu, kas tagad novedusi Skandināvijas valstis un it īpaši Norvēģiju lielās grūtībās, atspoguļojas gan ievadrakstos, gan dzēlīgās karikatūrās.

„New York Herald Tribune" ievadā atklāj, ka ģenerāļa Eizenhauera pēkšņā iecelšana par prezidenta speciālo militāro padomnieku esot notikusi tikai tamdēļ, lai piedzīvojušais Eiropas invāzijas vadītājs tagad varētu izvērtēt un sagatavot galīgos plānus Atlantika paktam. Kad Norvēģijas ārlietu ministrs Lange jau bijis ceļā uz Vašingtonu, ārlietu ministrijai un aizsardzības ministrijām neesot bijis pat eptuvena aprēķina par to, kas īsti vajadzīgs, lai padarītu Atlantika paktu par līdzsvarotu stratēģisku aizsardzības sistēmu.

„Pašreizējā situācija ļoti grūti neredzēt," raksta „Herald Tribune", „ka lielās Atlantika alianses projekts ir pamatīgi saputrots. Mēs esam ratus piejūguši priekšā zirgam. Mēs aicinājām, gandrīz vai spiedām skandināvus pievienoties paktam, kas vēl vispār neeksistēja. Tikai tagad ģenerālis Eizenhauers mēģina eptuveni noskaidrot, kas īsti šim paktam vajadzīgs, lai tas kļūtu īstenība".

Amerikāņu prese aizrāda ārlietu ministrijai, ka tā viena pati mēģinājusi Atlantika paktu sagatavot slepenībā, nepielaižot atklātas debates un abu partiju politisko komisiju līdzdarbību, kā to jau pirms mēneša prasījis Fosters Dalless. Tikai pēc Langes vizītes pieaicināta darbā senāta ārlietu un bruņoto spēku komisija. Bet kļūdas atzīt un novērst neesot vēl par vēlu, seška iespaidīgais laikraksts.

NYHT

Baltijas valstu likteni nevar noklusēt

(Turpinājums no 1. lpp.)

Baltijas valstis pašas gribējušas un brīvās vēlēšanās nolēmušas iekļauties Padomju Savienībā, šķiet neprātīgs ikvienam, kas savām acīm uz vietas pieredzējis notikumu norisi". Padomju Savienība arvien vēl turpino radīt iespaidu, it kā tikai tā šim tautām devusi īsto brīvību un neatkarību.

Gan arī Rietumeiropā, par spīti notikumiem aiz dzelzs priekškara, palaikam esot dzirdami jautājumi, kādēļ gan īsti trim skaitliski mazām tautām būtu tiesības īpaši izcelties kā patstāvīgām valstīm starp lielajām varām un blakus citām etniskām grupām baudīt īpašas priekšrocības. Šādu iebildumu rašanos veicinot modernā uztvere, kas pēc statistikas skaitļiem niecīgos objektus kā tādus arī novērtējot. Baltijas valstu piederīgie ārzemēs savukārt atbildot ar norādījumu uz savu tautu vēsturisko pašnoteikšanos, bet galvenais — uz starptautisko tiesību aktiem, kuŗus ne loģika, ne morāle neļaujot noklusēt. „Die Neue Zeitung" piebilst, ka ASV nekad nav atzinušas Baltijas valstu neatkarības zaudēšanu.

Vilku briesmas Somijā

No Helsinkiem ziņo, ka Dienvidsomijā parādījušies milzīgi vilku bari, kas ienākuši no Padomju Savienības. Tie apdraud ne vien mājlopus, bet arī cilvēkus. Jau zināmi vairāki gadījumi, kad vilki uzbrukuši vientuļiem gājējiem vai braucējiem. Somu valdība devusi rīkojumu karaspēka vienībām steigties palīgā zemniekiem. Vilku apkarošanā iesaistīs arī lidmašīnas. Vairāki amerikāņu laikraksti paziņojuši, ka tie sūtīs savus fotografus, kas piedalīsies akcijā pret vilkiem nevis ar šautenēm, bet foto kamerām. Šo gadījumu izmanto somu komūnistu laikraksti, norādot, ka aiz fotografu maskas Somijā gatavojas ierasties rietumnieku spiegi.

BBC

Nakts konference Kremlī

NODAĻA NO DAUDZINĀTĀS VIKTORA KRAVČENKO GRĀMATAS „ES IZVĒLĒJOS BRĪVĪBU"

Traģiskais padomju kara produkcijas stāvoklis man kļuva skaidrs jau vienā no pirmajām dienām, kad piedalījos konferencē, ko bija sasaucis viens no ievērojamākajiem Staļina palīgiem — Aleksejs Kasigins. Konference sākās vienos naktī Kremlī.

Kasigins, kas vienmēr valkāja ārzemēs darinātus uzvalkus, sagaidīja mūs savā ovālajā kabinetā ar augstajiem griestiem. Viņa seja bija drūma, bet vaibsti liecināja par bezmiegu un pārpūlēšanos. Mūsu sveicienus viņš atņēma īsiem strupiem mājieniem. „Apsēžaties. GVIUK šefs ziņos!" GVIUK bija kara produkcijas departaments, ko vadīja maršals Vorobjovs. Mēs uzreiz ievērojām, ka Kasigins nebija nosaucis maršala vārdu. Tas liecināja par sliktu omu.

Maršals Vorobjovs runāja piecpadsmit minūtes, monotoni lasīdams no papīra lapas. Viņš lasīja skaitļus un atkal skaitļus. Skaitļus par kara materiāliem, kuru trūkst. Trūkst motorlaivu vai pontonu upju šķērsošanai, trūkst mīnu ienaidnieka aizkavēšanai, trūkst ierīču motoru labošanai, trūkst pat lāpstu un cirvju kājniekiem. Kamēr Kasigins, nepacietīgi beigas gaidīdams, paklusi svilpoja un grozīja papīrus savā priekšā, maršals piepeši pacēla balsi un sauca: „Frontē ik minūti mirst tūkstošiem cilvēku! Kāpēc mēs nevaram apgādāt tos ar elementāri visnepieciešamāko?! Jau astoņas reizes biedrs Staļins personīgi pavēlējis izgatavot lāktenus, bet frontē tos joprojām nav saņēmusi. Es lūdzu jūs, biedri, kas esat rūpniecības priekšgalā, vienkāršā frontes kareivja vārdā!"

„Par kāda veida lāktenīem jūs runājat?" iejautājās Kasigins. Kāds pulkvedis pacēla primitīvu petrolejas spuldzi — metalla ietvaru ar stikla lodziņiem, kas bija pasūtināts kabatas spuldžu aizstāšanai.

„Un pat tādu nieku mēs nevaram izgatavot?" dusmīgi iejautājās Kasigins. Nejauši tieši es zināju par šiem lāktenīem un sāku izskaidrot: tos nevar izgatavot tāpēc, ka trūkst metalla atkritumu, trūkst spiedes, nav piemērotas kvalitātes un ,lieluma stiklu.

„Šai noziedzīgai pašplūsmei vienreiz jābeidzas!" iesaucās Kasigins. „Lāktenī jāizgatavo! Kara materiāliem jānonāk frontē tā, kā biedrs Staļins to pavēlējis. Sosnin — ziņojiet!"

Būvmateriālu komisārs bija garš, drūms vīrs, kas runāja bezcerīgā, monotonā balsī. Mašinas Krasnojarskā ir slliktā stāvoklī, spēkstacija nedarbojas, nav kvalificēta darba spēka.

Konference turpinājās stundu pēc stundas. Katra nākamā komisāra ziņojums padziļināja izmisumu. Kosigins vairs nejautāja. Viņš bļaustījās, pavēlēja, noteica daudzumus un izgatavošanas terminus, nevienam vairs neprasīdams, vai tos būs iespējams ievērot. Kā viņš, tā mēs zinājām, ka tas viss veltī, jo brīnumus neviens nevar paveikt.

Piepeši iezvanījās telefons, un Kasigins pārvērtās, kļūdams maigs un padevīgs. „Jā, Josif Visarionovič . . . saprotams . . . būs izdarīts . . ." Mēs visi sēdējām sastingušī kā statujas, kamēr Kosigins atkal nolika klausuli. Pagāja veselas piecas minūtes, iekām viņš atguva dusmīgo noskaņojumu un pavēles toni.

Konference beidzās tikai 4, 30 rītā. Mēs bijām izsunīti un izlamāti. Visaugstāko padomju ierēdņu lādēšanās laikam ir vienīgais pārpalikums no viņu „proletāriskās izcelšanās". Par spīti tam, mēs visi zinājām, ka jaunās pavēles atkal nevarēsim realizēt. Es vēlāk esmu piedalījies neskaitāmās šādās konferencēs. Procedūra, noskaņa, prasības, draudi nekad nemainījās. Kad sāku pūlēties patiesi kaut ko paveikt, tad redzēju, cik nepieciešami padomju kara apgādei bija amerikāņu sūtījumi. Mums pašiem trūka visa kā.

Es nekad neaizmirsīšu nakti, kad kāds sarkanarmijas ģenerālis sēdēja manā kabinetā un ar asarām acīs lūdza dzeloņstiepļu knaibles. Viņš skaidroja man, ka tūkstošiem karavīru bez vajadzības mirst vai kļūst kropli tāpēc, ka trūkst šī vienkāršā rīka. Viņa klātienē es apzvanīju visu Maskavas fabriku direktorus. Bet ko gan līdzēja draudi, ja fabrikām nebija ne tērauda, ne ierīču knaibļu izgatavošanai.

Mēs rīkojām bezgalīgas konferences, lai sadzītu zirgu pakavus. Vienreiz mēs rūpīgi sadalījām 1000 skolnieku kompasu pa visiem frontes sektoriem. Staļina parakstītā pavēle prasīja no mums 50.000 militāru lauka kompasu, bet vajadzīgais magnētiskais tērauds gluži vienkārši nebija dabūjams.

Tai pašā laikā pavēles, kas nāca no augšas, bieži bija sacerētas histēriskā stilā. — „Šīs pavēles reālizēšana uzdota valsts kontroles tautas komisāram, biedram Popovam. Par katru, kas vainīgs rīkojumu nepildīšanā, neatkarīgi no tā, kas viņš arī nebūtu, jāziņo man." Tāds bija parastais Staļina stils, un to centās atdarināt visi, kas atradās zem viņa. Tie rīkojās ar nepārprotamiem draudiem un nekad nebaidījās atgādināt koncentrācijas nometnes vai eksekūcijas rotas. Pat uzrunādams augstas amatpersonas, kuru vārdi vien liktu drebēt parastam krievu cilvēkam, Staļins un viņa tuvākie līdzstrādnieki nekad neaizmirsa pieminēt apcietināšanas un nežēlastības draudus.

Es nekad savā mūžā neesmu strādājis tik intensīvi kā „sovnarkomā". Drīz vien biju zaļi pelēks ģīmī, sarkanām acīm, tuvu drudzim. Pie tam es noteikti nebiju vienīgais, kas ienīda padomju despotismu. Bet tas bija laiks, kad mūsu tēvzeme bija briesmās, un šo briesmu dēļ mēs aizmirsām visu citu. Visa zeme bija patriotisma drudzī, un tikai tādēļ Staļins uzvarēja. Sajūsmai nebija nekāda sakara ar Marksu vai Ļeņinu. Tā bija krievu, bet ne komūnistu uzvara, ko beigās izcīnīja.

NĀKOŠĀ NUMURĀ LASIET:

20 MILJONU VERGU PADOMJU FABRIKĀS

„New look" garie tērpi aizsedz labi veidotu sieviešu kāju glītumu, kas laikam arī ir viens no iemesliem, kāpēc jaunākās modes ziņas atkal vēstī par brunču saīsināšanos.

AR VECU MODINĀTĀJU UN 27 NAGLĀM MĀGĀ SKRIEN 100 km STUNDĀ

Milzu strauss, skrejot ar 100 km ātrumu stundā, Rodēzijas tuksnesī uzdrāzies dimantu lauku inspektora džīpam. Automobilis apgāzies, un braucējs nosities Izmeklējot nelaimes gadījumu, izrādījies, ka darīšana ar īstu strausu milzi. Tā augums bijis 2,80 m. Putna māgā atrasta vesela kollekcija visdažādāko priekšmetu: vecs kabatas modinātājs, 27 naglas un skrūves, trīs cūkādas cimdi, metalla sīknauda un spuldzes metalla kājas daļa, kopā pāri par 3 kg. Pēc speciālistu vērtējuma, strauss ar šo „balastu" dzīvojis vismaz 25 gadus.

Elegantais kungs ar 2000 metru angļu drānas

6 MILJONI CIGAREŠU VIENĀ KRAVĀ. — TĀ STRĀDĀ DIZSPEKULANTI RIETUMVĀCIJĀ

Amerikāņu slepenā policija priekš kāda laika atklāja starptautisku afēristu bandu, kas gada laikā pārgādāja pāri Šveices robežai uz Itāliju dažādus dārgmetalus un precizijas aparātus gandrīz 200 miljonu dolaru vērtībā. Pagājušajā nedēļā Minchenē sākās prāva pret vainīgajiem. Patiesībā tā ir tikai niecīga daļa to vērtību, kas pēc kara aizplūdušas pāri robežām. Ne velti spekulanti Vāciju uzskata par visizdevīgāko darījumu vietu. Trīs gados te ieplūdināts vairāk nekā 600 miljonu amerikāņu cigarešu, kaş savukārt iemainītas pret vērtīgiem rūpniecības ražojumiem, antīkiem priekšmetiem, šudrabu, zeltu un briljantiem. Nesen vācu muitas policija atklājusi, pa kādiem ceļiem Vācijā ieplūdušas šīs tabakas preces.

Kādā Dienvidvācijas lielpilsētā divi policijas ierēņi, izdarot parasto nakts apgaitu, vientuļā ielinā pamanīja smago mašīnu ar piekabinā-mo. Tā kā šai ielinā parasti automobiļi neapstājās, viņi sāka pētīt tuvāk un konstatēja, ka mašīnai ir Beļģijas numurs. Lieta likās aizdomīga. Pārbaudot šofera dokumentus, izrādījās, ka uz robežpārejas atļaujas nav vācu muitas iestādes zīmoga. Viens no policistiem aizsteidzās pēc palīgspēkiem. Drīz ieradās trauksmes komanda un džips ar amerikāņu MP. Atradums izrādījās vērtīgs — 6 miljoni amerikāņu cigarešu.

Izsekojot pēdām tālāk, tās noveda uz Antverpeni. Šai akcijā vācu muitas policijai palīdzēja amerikāņu CID kriminālierēdņi. Antverpenes brīvostā kādā milzu hallē glabājās miljardiem amerikāņu cigarešu. Firmai „C" bija astoņi smagie automobiļi, kas piemēroti tālsatiksmei. Firmas „B" uzdevumā tos nodarbināja katru dienu, ik kravā pārvedot uz Vāciju 6 miljonus cigarešu. Kā tas notika praksē?

Par to nopratināšanā pastāstīja apcietinātais beļģu šoferis. Antverpenē viņam bija jāuzkrauj 600 kastes amerikāņu cigarešu. Kad darbs bijis paveikts, parādījies nelielā auguma melnīgsnējs virietis un nodevis dokumentus vācu muitas iestādēm. „Jums jātiek uz Frankfurtes autoceļa. Ļai priekš Frankfurtes jūs apturēs kāds virietis, kas vaicāsies par Jūliju. Viņš norādīs, kur braukt tālāk." To paskaidrojis, ierēdnis atkal nozudis. Tiešām, ne priekš Frankfurtes noteiktā stundā smago mašīnu panācis kāds vieglais auto un signālizējis apstāties. Kad šoferis nobremzējis, kāds nepazīstams kungs nosaucis sevi par Jūliju un licis braukt uz Hanoveru, kur, tāpat kā pie Frankfurtes, tālāko virzienu uz autoceļa norādīšot kāda vācietis. Viss saskanēja ar pulkstena precizitāti. 6 miljoni cigarešu palika Vācijā, bet beļģu šoferis mierīgi apgriezās Antverpenē. Otrreiz Jūlija viņu sagaidīja uz autoceļa Štutgartes tuvumā. Viss likās kārtībā, vajadzēja nobraukt vienīgi pārdesmit metru, bet te beļģu šoferi pārsteidza vācu muitas policija.

Tumšie darījumi ar amerikāņu cigaretēm notiek pāri franču-vācu robežai caur Eichelšeidu un Kēlu, kas tagad skaitās Francijas teritorija. Šo spraugu rietumos spekulanti izmanto arī citiem veikaliem. Lai gan Kēla vairs nav Vācijā, te tomēr darbojas vācu pasts un telegrāfs. Kēlā nodotos sūtījumus amerikāņu un britu joslā nekontrolē muitas iestādes.

Ārzemnieks S., eleganti ģērbies izskatīgs džentlmenis, kam tiesības izmantot arī Parīzes-Prāgas lidvilcienu „L 5", gribēja nogādāt no Štutgarti 2000 m angļu drānas. Izmēģinājumam viņš vispirms iegādnoja trīs pakas pa 50 metriem katrā un nodeva Kēlā kā ceļojuma bagāžu. Tā bija mazāks risks, jo vienā zaudēt tikai 150 m. Nākamā dienā pārējo drānu iesaiņoja 28 pakās un nogādāja Kēlas dzelzceļa stacijā. Luksa vilciens pieturēja Štutgartē. No pirmās klases kupejas izkāpa elegantais S. kungs un devās ārā no stacijas, kur to sagaidīja tikpat elegants auto. Otrā dienā bagāžas nodaļā ar trim zīmēm rokā ienāca kāds noplucis virs un vēlējās paņemt trīs saiņus. Pēc ilgāka laika ierēdnis atgriezās ar civilā tērpā kriminālpolicistu un noplukušo virs apcietināja. Protams, viņš neko nezināja. Stacijas priekšā zīmes vīram tedeviš kāda sveša, amatu kungs un lūdzis iznest bagāžu, it bez šaubām, pa gabalu visu redzēja, kas notika bagāžas nodaļā un pēc tam izbēgt. Bet atlikušie 26 saiņi Štutgartē nepienāca. Kāda „nezināmā" roka tos kaut kur ceļā pievāca.

Līdz rietumu sabiedroto pretizlūkādei ar spekulācijām grandiozos apmēros nodarbojās arī padomju joslā. Lūk, viens mazs piemērs, kas raksturo, kādi līdzekļi tika izmantoti. 1947. g. no Veimāras uz Ilseni izbēga kāds vācu dzelzceļnieks ar sievu, pametot visu savu iedzīvi. Darbu viņš dabūja uz Rietumvācijas dzelzceļiem un strādāja padomju joslas pierobežas stacijā. Pēc kāda laika dzelzceļnieks saņēma ziņu, ka krievu iestādes apķīlājušas Veimārā visu viņa iedzīvi. Tas sevišķi skumdināja dzelzceļnieka sievu, un viņi abi ilgi gudroja, kā glābt savu mantu. Te kādā dienā dzelzceļnieku uzmeklēja nepazīstams virietis un apsolījās mēbeles pārvest pāri robežai. Vienīgā nelaime esot tā, ka vajadzīgi pāris preču vagoni. Vai dzelzceļnieks nebūtu ar mieru kritējam transitvilcienam piekabināt šos divus vagonus, tajos gan strādīšoties nedaudz mantu no Rūres apgabala, bet tad gan viņa mēbeles noteikti pienākšot. Dzelzceļnieks piekabināja, saņēma mēbeles un dabūja šādus vagonus kabinēt vēl ilgi pēc tam, jo nepazīstamais virietis nepaklausības gadījumā draudēja ziņot amerikāņu uzraudzības iestādēm par pirmo darījumu.

—i—

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorization Number UNDP 106. Publisher and Editor: Kārlis Rakšs. DP Camp Kleinblitz near Gänsberg/D. Printer: „Schwäb. Gänsberg/D., Brm.-Vollksl." Gänsberg/D. Circulation: 4000. London Pl. 7. Published three times weekly. Editorial office: Gänsberg/D., Dambitza-Zimmermannstr. 2.

Albānija ga
Ieroču transpor
Bukarestā janvār
Tito izni

No Belgrades nāk ziņas par satraucošas sa
Albānijā sākusies masveidīga dienvi
„Kreses" ziņu aģentūra Londonā p
un materiālu koncentrēšanu pie Die
Tikāb karaļa Pētera, kā Tito piekri
Maskava tuvāki laikā var uzsākt mi
aģentūra sakās arī zināms, ka jau k
albāņi nepārtraukti transportē uz Al

No Albānijas galvaspilsētas Svē
cietināta liela dienvidslavu spiegu
ar par Tito un Dienvidslaviju zīmīg
un amerikāņu prese, kas kopš dažā
ievērojamus rakstus Tito un Staļina
Tribune" ievadnieki brāļi Alsopi un
raksts pauž pārliecību, ka Maskav
lietot pret Tito varu.

Lai neizceltos negribēti lieli starptautiski sarežģījumi, jau sen paredz, ka Padomju Savienība tādā gadījumā pati Dienvidslavijai neuzbruktu, bet iesenētu karu ar Albāniju. Šādā militāra sadursme ļoti atvieglotu arī Grieķijas partizānu darbību un to varētu viegli paplašināt, iesaistot arī Bulgāriju un Rumāniju. Par jo abu pēdējo valstu izturēšanos pret Tito režīmu nesen žēlojās serbu ārl min., apvainojot Bulgārijas un Rumānijas sūtniecību Belgradē, ka tās slepeni ieved Dienvidslavijā Maskavas sabotierus. 20 šādu aģentu pagājušā nedēļā Dienvidslavu slepenā policija un ministra Rankoviča pavēlē aprocinājusi.

Kamēr Staļins izstiepj draudzīgu roku pret ASV un Maskava skaļi reklamē mieru, Kremļa diktātors kopā ar saviem tuvākajiem palīgiem sastāvo Dienvidslavijas atgūšanu „vienotajiem", raksta Džozefs Alsops „New York Herald Tribune". „Austrumeiropas satelītvalstīs ieņēmusi Titoisma vesel jošanās. Karlovi Vara arī domāts galvenokārt izslīdējušā satelīta atkalatgūšanai," turpina Alsops.

Tām izmeklēšanas plāni tika izstrādāti un pieņemti jau janvāra sākumā Bukarestā. Tie paredzēja pirmajā daļā Belgrades režīma sagāšanu no iekšpuses. Tagad Maskava mēģina atzīt, ka šis gājiens

ERP vai reparācijas

Štutgartes raidītājs svētdien ziņoja, neminot savas informācijas avotu, ka Rietumeiropas valstīm vajadzēs izlikties vai nu par reparācijām no Vācijas vai Maršala plāna palīdzību. Abas lietas neesot savienojamas. Savienotās Valstis esot ieinteresētas, lai Eiropas jaunuzbūvē piedalās arī Vācija. Bet to kavējot reparācijas.

AP savukārt ziņo, ka senāta ārlietu komisijas slēpenā sēdē ierosināts, lai ASV atpērk Vācijas reparācijas, tad Vašingtona vienīgā varēs runāt par vācu fabrikām. Pēc tās pašas aģentūras informācijas, vairāki senatori asi kritizējuši Lielbritaniju un Francijas rīcību, kas noraidot katru revīziju par vācu fabriku demontāžām, bet tai pašā laikā atļaujot reparāciju maksājumos Padomju Savienībai izvest svarīgas mašīnas no Rietumvācijas. Št. AZ

Totālitārajās valst
tāpat kā Ner

Vairāk nekā 200.00 ticīgo svētdien Svētkpusdienā sapulcējās Sv. Pētera laukumā Romā, lai piedalītos Itālijas katoļu akcijas organizētajā protesta demonstrācijā. Dalībnieku vidū atradās arī ministru prezidents de Gasperi ar vairākiem valdības locekļiem un ievērojami itaļu sabiedrības pārstāvji. Pēc svinīgās mesas demonstrantus no Sv. Pētera bazilikas balkona itaļu valodā uzrunāja pāvests Pijs XII.

Ir raksturīga parādība visiem totalitārajiem laikiem," uzrunas sākumā teica pāvests, „ka attiecīgās varas mēģina savus upurus iznīcināt ne vien fiziski, bet pataisa tos arī par vēsts ienaidniekiem. Spriedums Viņa, bet uzskatāms par locekli to pret kardināli Mincenti: nav nejaušība aktu virknē, kas vērsti pret kristīgo baznīcu. Totālitārajās valstīs katoļiem tagad jāpārdzīvo tas, ko tie jau izcietuši Nerona laikā. Vai arī varam samierināties, ja kristīgo

SLUDINĀJUMI

†

Ar skumjām paziņojam, ka š. g. 2. februārī pēkšņi šķīrās no mums mana mīļā sieva, mūsu mīļā māmiņa, meita un māsa

ZENTA OLAINIECE,
dz. Folkmane

dz. 1909. g. 10. februārī Rīgā. Apbedīta 1949. g. 5. februārī Gusteratas kapsētā pie Trieras (franču joslā).

Dziļās sērās vīrs, meitiņas, vecāki un brālis.

Es sapni par dzimteni
pagalvī likšu.

Prof. P. Šmits
LATVIEŠU TAUTAS AĢNEKDOTI

par bērnu dienām, mācībām, dzimtu, lauku un pilsētu ļaudīm, medniekiem, skolotiem, amatniekiem, valdniekiem, kara gaitām uc, kopskaitā 400 anekdoti. Cena DM 1,50.

Neaizmirsti svešatnē savas tautas asprātību un veselīgo prieku! (116)

Izd. J. LIEPIŅŠ,
(14a) Esslingen/N., Plochingerstr. 17.

IZCEĻOTĀJI!

Jūsu turpmākais darbs var būt arī lauksaimniecībā. Tāpēc ņemiet līdzi savā ceļa somā

agr. Grozgalvja
SAIMNIEKOŠANAS
PAMATJAUTĀJUMI

Kritikas atzinums: „Šī grāmata nedrīkst iztrūkt neviena ceļotāja ceļa somā."

Grāmatas cena DM 5,50. Atsevišķiem pasūtinātājiem izsūtām uz pēcmaksu + pasta izdevumi.

Atkalpārdevējiem pret tūlītēju samaksu 20 proc. atlaide, bet komisijā 15 proc.

Pasūtinājumus pieņem:

DAUGAVAS VANAGU
grāmatnīca,
(13a) Nürnberg 2,
DP Camp Valka

TAUTISKĀS
LIELDIENU KARTĪTES

(4 veidi) par DM 0,25 gabalā piedāvā

L. RUMAKA grāmatnīca,
(13a) Nürnberg 2, „Valka"
(113)

†

Mūsu mīļais filistrs

cand. rer. merc. **Jūlijs Baltiņš**

dzimis 1879. g. 15. maijā Rīgā, miris 1949. g. 16. febr. Ulmas slimnīcā. Izvadīšana 20. februārī pl. 14 no Kleinkecas nometnes uz Kleinkecas kapiem.

Selonijas saime

†

Pēc īsas, grūtas slimības š. g. 16. februari pl. 11,20 Ulmas slimnīcā miris

Ausmas nometnes padomes priekšsēdis

cand. rer. merc. **Jūlijs Baltiņš**

Aizgājēju izvadīs pēdējā dusā no nometnes zāles uz Kleinkecas kapētu. svētdien, 20. februārī plkst. 14.00

Kleinkecas Field Supervisor's,
nometnes padome, administrācija
un dāmu komiteja.

ZOBĀRSTU UN ZOBU TECHNIĶU IEVĒRĪBAI!

Paziņojam atklātībai, ka esam uzņēmušies vairāku vācu izdevniecību pārstāvību un piedāvājam šādus izdevumus:

	DM
Zurnālu „Zahnärztliche Welt"; izn. 2 reiz mēn., cet.	6,—
Zurnālu „Stoma", veltītu zināt. zobu, mutes un kakla slimību apskatam; izn. ik. ceturksni	6,—
Zurnālu „Zahntechnik", protētika, farmācija un techniskais izpildījums; izn. 2 reiz mēnesī	9,60
Grāmatu „Der Zahnarzt", padomnieku ikdienai ar 1949./50. gada kalendāriju	6,50

Pārējās arodgrāmatas piedāvājam pēc kataloga vai uz pasūtinātāju speciālo vēlēšanos.

L. RUMAKA grāmatnīca,
(13a) Nürnberg 2, „Valka"
(114)

K. un K. Rozes
ANGLISKI-LATVISKA
VĀRDNĪCA

464 lappuses, ar fonētisko izrunu un pielikumā naudas vienības, svari, mēri, utt. Anglijā un USA. iesieta DM 7.—

K. un K. Rozes
LATVISKI-ANGLISKA
VĀRDNĪCA

680 lappuses, iesieta DM 9.—

Šīs ir plašākās pašlaik esošās vārdnīcas no latviešu uz angļu valodu un otrādi.

Dabūjamas nometņu grāmatnīcās un pie K. Rozes, Augsburg (13b), Hessenbachstrasse 29½. (101)

Iznācis
Feliksa Cielēna
romāns
NĀVES PAVĒNĪ
ar S. Vidberga ilustrācijām. 320 lpp. Cena DM 5,50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās vai apgādam „Burtnieks", (14a) Esslingen/N., Nellingerstr. 8.

A. Kalnājs,
(14a) SCHWAB.-GMÜND,
Artillerie - Kaserne, Lettenlager
piedāvā:
J. MEDIŅA, E. UN V. DĀRZIŅU
uc
solo un latviešu tautas dziesmas, kā arī latviešu pastmarkas.
(203)

TAUTIETES! Ja esat vienas svešos ceļos, atsaucieties dzīves vētru nesatriektam latvju zēnam; iesim kopēju ceļu pretim nākotnei. Esmu 25 g. v., slaida auguma.

Nevilcinieties daudz, bet atrakstiet, varbūt sapratīsimies. Rakstiet: Jānim, EVW Hostel, Edwinstone, Nr. Mansfield, Notts., England. Neaizmirstiet pievienot savu foto. (109)

TAUTIETE!

Atvadīšanās no Eiropas iespējama ātrā, ja rakstīsit nop. pr. nolūkā 32 g. v. jaunkanādietim. Lūdzu jūsu īsu biogr. un foto. Angus H. C. F. 2940, Ontario, Canada (125)

APĶĪLĀ VESELU LIELLAIVU AR CIGARETĒM

Trešdien militārpolicijai un vācu uzraudzības iestādēm izdevās lielkaiš-ķeriens, kāds piedzīvots kopš okupācijas sākuma. Uz liellaivas, kas atradās ceļā no Antverpenes uz Bāzeli, Šveicē, izkraušanas brīdī apķīlāja 28.000.000 amerikāņu cigarešu.

Ja kāds ko zinātu par bij. 15. div. 32. pulka 9/10 rotas kareivi **ARVIDU ODRI**, dz. 27. 5. 1922., no Limbažiem (3. 2. 45. vēl dzīts kopā ar kapr. Nīmani no Kurzemes, uz jautrumu Landekas šosejas), lūdzu ziņot Viktoram Torim, (24a) Lübeck, Meesenkaserne Bl. 9-14. (118)

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko jūs maksājat.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas sūtījumi un korespondence adresējama: „Latvijai". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Demisionēt. 10. Misūri. 11. Dome. 12. UP. 13. Ķetna. 14. Pūt. 15. Klīst. 17. Toma. 18. Klarks. 21. Mālī. 23. Apar. 24. Ainava. 25. Ogot. 27. Seski. 29. Kas. 31. Esmas. 33. Op. 34. Auns. 36. Inta. 37. T. s. 38. Statenisks. — Stateniski: 1. Diplomi 2. Es. 3. Mūksala. 4. Irēt. 5. Sīt. 6. Oda. 7. No. 8. Emu. 9. Tētis. 16. Imants. 19. APO (Army Post Office). 20. Krokots. 22. Īves. 24. Aikas. 26. Tips. 27. Sāni. 28. Ests. 30. Aut. 31. Ēst. 32. Min. 35. Na (natrijs).

Kur palicis Ozoliņš?

Itzehoes nomentes pārvietošanās dēļ tagad ar grāmatnīcu atrodas:

(24b) **Eutin/Holst.**, DP Camp. (121)